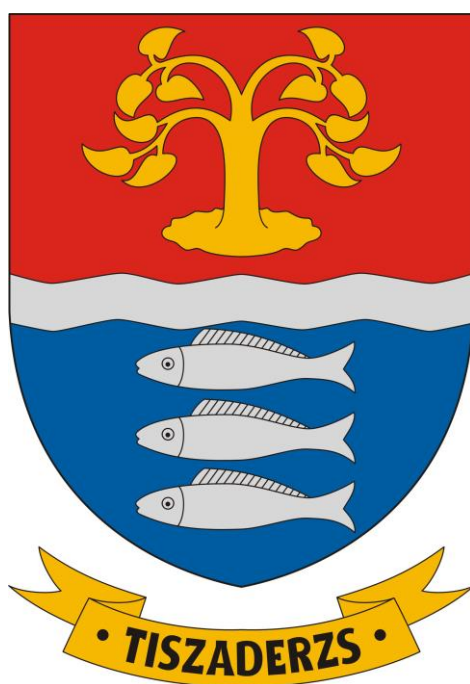

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Tiszaderzs Község Önkormányzata

2018-2023

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	4
Értékeink, küldetésünk	12
Célok	13
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	15
1. Jogszabályi háttér bemutatása	15
2. Stratégiai környezet bemutatása	17
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	21
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	39
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	54
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	59
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	63
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	69
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	70
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	71
1. A HEP IT részletei	71
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	71
A beavatkozások megvalósítói	72
Jövőképünk.....	72
Az intézkedési területek részletes kifejtése	73
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	83
3. Megvalósítás	87
A megvalósítás előkészítése	87
A megvalósítás folyamata	87
Monitoring és visszacsatolás.....	89
Nyilvánosság	89
Érvényesülés, módosítás.....	91
4. Elfogadás módja és dátuma	92

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Tiszaderzs Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

A település bemutatása

Tiszaderzs első írásos említése 1332/37-ből Ders majd 1571:Derzsi, a mai formája: Tiszaderzs 1910-től íródik így. Kettős összetétel: Tisza és derzs tagokból. Az előtag a folyó mellékletére utal, pusztá személynévből keletkezett helynevünk, amely már magyar névadási szokást jelez. Eredetileg a név azonban valószínűleg szláv személynév, Drž átvétele.

Derzs már a honfoglalás után nem sokkal benépesült. Első ismert birtokosai a Tomaj nemzetség tagjai voltak, majd a XIV. században rajtuk kívül még a Szalók nemzetség, a Derzsyek, a Losonczy, Kun, és Pásztói valamint a Péntek (Cserőköz-pusztá) és Borbély családok birtokot is szereztek itt. A Péntek család tiszaderzsi birtokait 1796. december 13.-án kelt perirat szerint elvesztette.

A 16. század közepe körül a Derzsyek mellett a Chemel, Fürök és Szabó családok, valamint Széký Pál egri hadnagy is – aki a Derzsy család rokonságához tartozott – birtokot szerzett Derzsen. A birtokosok elegendő munkát tudtak biztosítani a szegényebbeknek, s így a község lakói idegenben történő munkavállalásra nem kényszerültek. (1670 után Széký Péter szendrői kapitány szerezte vissza nagyapja Széký Pál jelzálogosított birtokát.)

A török hódoltság alatt a település kétszer is elnéptelenedett; 1566-ban a második tatár betörésekor, majd 1590-ben, de mindkét alkalommal hamarosan visszatelepült.

A Rákóczi szabadságharc alatt a környéken folyó harcokban újra néptelenné vált, 1711-1712-ben népesedett be újra.

A felszabadító háborúk alatt a falu a kincstáré lett.

1745-ben Mária Terézia a falut Borbély Balázsnak adományozta, ettől kezdve ők az egyedüli birtokosok. A falu földesurainak támogatásával zajlottak a XVIII. század végének és a XIX. század elejének jelentős helyi építkezései (templom, lelkészlak, iskola).

A Borbély család birtokai időközben örökösök között oszlanak meg, majd új birtokosok is megjelennek. Az első világháborút követő földosztások elmaradtak Tiszaderzsen. Gyökeres változást az 1945 utáni földosztás hozott. A községben 1951 tavaszán, majd 1952 tavaszán alakultak meg az első szövetkezeti csoportok.

A 20. század elején Jász-Nagykun-Szolnok vármegye Tiszai felső járáshoz tartozott.

Tiszaderzs az Észak-Alföldi régióban, Jász-Nagykun-Szolnok megyében, Tiszafüredtől délnyugatra, Abádszalóktól északkeletre, a Tisza mellett fekvő település. Rangsja: község, közigazgatási területe: 27,19 km², teljes népessége: 2012-ben 1109 fő. A megyeszékhelytől 71 km-re fekszik, a Tiszafüredi Járáshoz tartozik.

A település közigazgatási területét vasútvonal nem érinti, csak közúton közelíthető meg. A legközelebbi vasútállomás Abádszalók községben található. A vízi közlekedés sem játszik szerepet a község és környezete közötti kapcsolatok között, pedig közlekedésre alkalmas élővízi vízfelület a Tisza folyó révén található lenne. A jelenlegi úthálózat: Tiszaderzsre a 3216. számú összekötő út Szolnok megyeszékhellyel és Tiszafüred várossal, a 3218. számú összekötő út Tiszaszentimrével köti össze. Ezek a helyi érintett szakaszok meglehetősen leromlott állapotúak, kátyúsak, balesetveszélyesek.

A község belterületén az úthálózat kiépítettsége meglehetősen elmarad az országos átlagtól, szükséges lenne a még kiépítetlen utcák szilárd burkolattal történő ellátása. A burkolatlan utak aránya a település teljes úthálózatának 71 %-át teszi ki, ami meglehetősen magas szintű infrastrukturális lemaradást jelent.

A lakók a környező településre közúton egyéni- és tömegközlekedési eszközökön jutnak el. Helyi autóbuszjárat nincs. A belterületen 4 db autóbuzsmegálló található a Fő úton, felújításukat minél hamarabb meg kellene oldani.

A település belterületén belül nincs üzemanyagtöltő állomás. A szükséges lakossági tankolásokat a környező Abádszalókon, vagy Tiszafüreden lehet elvégezni. A község területén és a környéki külterületeken a

lakosság jelenetős része kerékpárral közlekedik. Külön kerékpárút nem került kiépítésre. A gyalogos közlekedést sok utcában a járdák minősége akadályozza, főleg esős, havas időjárás esetén. A járdák építése, felújítása azonnali feladat lenne.

Nevezetességeink:

13. századból való román stílusú templomrom (Ady Endre út 1/a.). Az érdekessége, hogy túlélte a török kort és csak a Rákóczi-szabadságharc ideje alatt pusztult el. A domonkos rendi Mária-templomot 1706-ban a Rabutin-hadjárat idején égették fel. A templom téglából épült, méretét tekintve nem sokat tudunk, hiszen a falakon kívül minden elpusztult. Homlokfal íves kapuja és az északi fal kis része őrzi a középkori téglaeépítézet emlékét (országos műemlékvédelem alatt áll). A templomrom körüli zöldterület rendbetétele, ezáltal a műemlék bemutatathatóságának javítása fontos feladat.

A Borbély Kúria is országos műemlékvédelem alatt áll (Fő út 18.) A kúriát Borbély Sámuel építette 1750-56 között, aki Tiszaderzszen volt egykor földbirtokos. Az oszlop negyedkör íves téglái a Tiszafüredi Múzeumban is megtalálhatók. Az épületet két oldalról oszlopos, mellvédes tornác övezte. Mai formáját a XIX. században nyerte el többszöri átépítés, hozzáépítés után. Az egységes tetőzet az 1900 körüli években épült. Utolsó funkciója általános iskola volt, két osztályteremmel, tornateremmel és szolgálati lakrészsel. A Borbély kúria magánkézbe került, mivel pénzühiány miatt az önkormányzat semmi esélyt nem látott arra, hogy valaha is fel tudná újítani. Az épület tetőszerkezetét már félig ellopták.

Az 1795-96-os években kőből épült református templom (Fő út 22.) a település egyik jelképe, kertjében természetes vadgesztenyefák mellett a szovjet katonák emlékműve is megtalálható. Református parókai (Béke tér 1.) a templom szomszédságában áll. 1801-ben épült, tömegével, elhelyezkedésével szintén a központ szerves része. A jelenlegi tiszteletesnek, valamint a falu összefogásának köszönhetően az állagmegóvásra irányuló törekvések kezdenek sikerrel járni, de még nagyon sok munka van.

A Polgármesteri Hivatal (Fő út 19.) egyik oldalán az 1956-os emlékmű, a másik oldalán az I. világháború áldozatainak emlékműve, valamint D. Oláh János tiszaderzsi népfaragó által készített kopjafa lett felállítva. D. Oláh János munkái a faluban sok helyen megjelennek. A már említett kopjafán kívül a romtemplom információs tábláját, az óvoda hintaállványát, a vadászház kapuját, a templomnál lévő Halottaink táblát, és a lakóházakon lévő utcatáblákat is ő faragta, és adományozta a településnek. Számos verse, írása jelent meg újságokban, de „Óvoda a nagyallén” című életéről szóló művében megírta a község múltját is. Jó lenne, ha lehetőség nyílna a mű kiadására.

Az Általános iskola régi szárnya 1926-ben épült, az új szárny megépítésére 1992-ben került sor. Az iskola előkertjében lett elhelyezve a település 700 éves fennállásáról megemlékező, faragott sziklatömb.

A Római katolikus imaház (Fő út 75.) a településen lévő hívők imaháza. 1871-ben községi telken eredetileg iskolának építették a tornácos épületet.

Jelenleg a volt tsz központ területén magánkézbe található két jelentős építészeti emlék a Szilassy és Losonczy kúria. A Szilassy kúria (Dembinszky út 9.) a XIX. század végén épült, a Losonczy kúriához közel, mivel házasság révén rokonok voltak. A kúria volt a környékbéli vadászatok központja. A Losonczy kúria (Dembinszky út 9.) a XIX. század közepén épült, klasszicista stílusban. A Szilassy kúria régen a tsz irodája volt, jelenleg szállónak újítják fel, a Losonczy kúria leromlott állapotban van, raktározási célokra használják. Az épületek környezetében felfedezhetők a hajdani parkok maradványfái, pld: természetes feketefenyő. Ugyanilyen fa található még a Borbély kúria előtt is.

A településközpont része a hagyományos stílusú, kívül-belül felújításra szoruló idősek otthona (Fő út 26.) épülete is. Az oszlopos, tornácos épület adott otthont valaha a községi tanácsnak.

Az Ady Endre út 16. szám alatt lévő épület dohánypajta funkciót töltött be, egy belga házaspár felújította, és jelenleg korszerű, színvonalas panziót üzemeltetnek benne külföldiek számára.

Közterületen több eredeti formában megmaradt artézi kutat lehet találni. Az 1930-as években fúrt kutak 100-180 méter mélyről termelték ki a vizet. Állapotunk elhanyagolt.

Kilenc kereskedelmi és vendéglátó-ipari egység biztosítja a lakosság ellátását. Jellemző, hogy a nagyobb bevásárlásokat a közeli városok bevásárló-központjaiban intézik leginkább azon lakosok, akik rendelkeznek személygépkocsival. Jelenleg Tiszaderzszen nincs szabályozott, kijelölt piac. Telepengedéllyel egy vállalkozó rendelkezik.

Szálláshelyek: egy kemping, egy panzió és kilenc egyéb szálláshely.

Tiszaderzs legfontosabb természeti kincsei a termőföld és a víz. A táj adottságainak megfelelően korábban halászáttal és rétgazdálkodással összefüggő állattartással (liba, sertés, szarvasmarha) foglalkoztak az itt élők. Dohányt és szénát „termeltek”, erre utalnak a belterületen található öreg pajták, istállók.

A Tisza többszörös vízrendezése (Cserőközi Tisza-ág elzárása gátakkal, Tisza-tó létesítése) nyomán felszabaduló termőföldeken a szántóföldi növénytermesztés lett a meghatározó. Az 1990-es évek elején a rendszerváltás után a kárpótlás és földrészarány tulajdoni változások átalakították a külterület földrészleteit. A 2718.5946 ha teljes közigazgatási területből külterület: 2490. 1213 ha, belterület: 186.1894 ha, zártkert: 42.2839 ha. A külterületi szántók, valamint már a zártkertek jelentős hányadát mezőgazdasági vállalkozók, családi gazdálkodók művelik. A községben gazdálkodó szervezet, amely mezőgazdasági termeléssel foglalkozik nincs, abádszalóki, nagyiványi gazdálkodó szervezetek folytatnak termelést.

A mezőgazdasági területhasznosítás főnövényei a búza, az őszi árpa, a kukorica, a repce, a napraforgó. Az erdészetiileg hasznosított területeken elsődlegesen természet közeli vegyes fajtájú (kocsányos tölgy, szil, kőris, akác) erdőket, valamint nemes nyárakból álló ültetvényeket is találunk. Ezek az erdők nemcsak látványosak, hasznosak, hanem vadban gazdag területek is.

Jelenleg a külterületen egy működő állattartó telep van, amely magántulajdonú, állatállománya: szarvasmarha, szürke marha. Belterületen csak néhány ingatlanon van jelentősebb állattartás. A szintén belterületen lévő, magántulajdonú, volt tsz-központ állattartó épületei egy kivételével üresek. A szarvasmarha istállóban juhokat tartanak.

Demográfia:

A KSH adatait megvizsgálva 1870 évtől kezdődően 1960-ig egy töretlen növekedés, majd ettől az időponttól fogyás volt megfigyelhető. 1870-ben az állandó népesség 1235 fő volt, 90 év alatt majdnem megduplázódott, 1960-ra az állandó népesség 2372 főre emelkedett. Most 2012-re ismételten elértük az 1870. évi állapotot.

1.számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

	lakónépesség
2012 (fő)	1221 fő
2013 (fő)	1221 fő
Lakónépesség számának változása (%)	100 %
2014 (fő)	1178 fő
Lakónépesség számának változása (%)	96,5 %
2015 (fő)	1176 fő
Lakónépesség számának változása (%)	99,8 %
2016 (fő)	1160 fő
Lakónépesség számának változása (%)	98,6 %
2017 (fő)	1160 fő
Lakónépesség számának változása (%)	100 %

A táblázat adatainak diagramban való bemutatása:

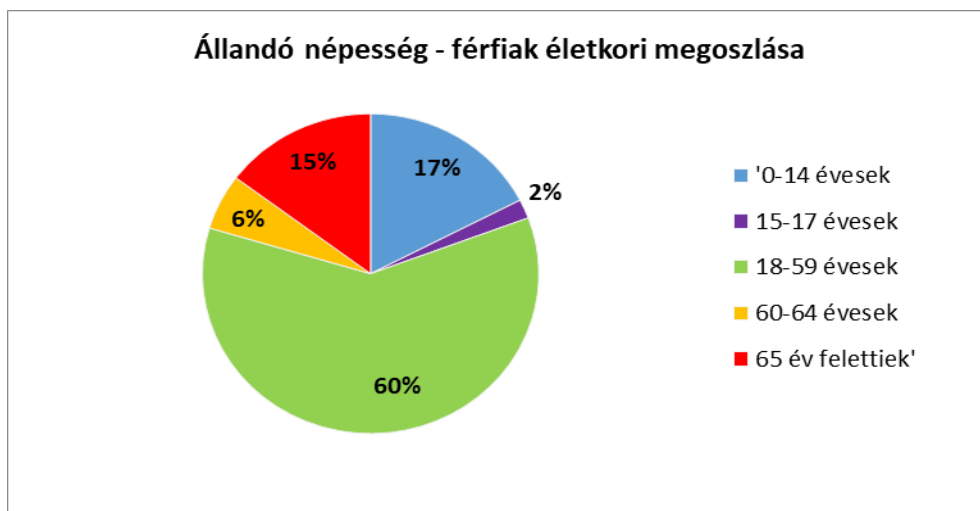

Tiszaderzs lakónépessége 2012. évtől - 2018. évig csökkenő tendenciát mutat.

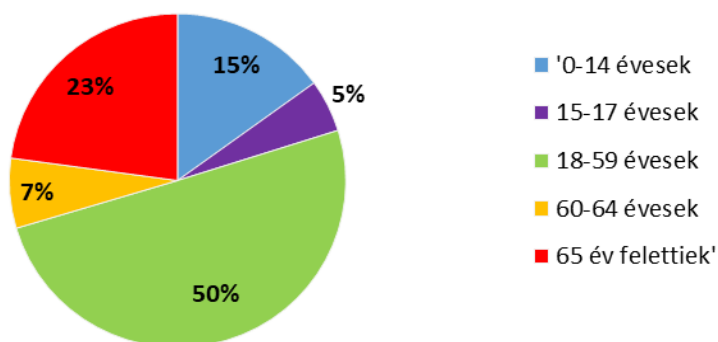
2.számú táblázat - Állandó népesség

állandó népesség száma	1160 fő
nő	591 fő
	51 %
férfi	569 fő
	49 %
0-2 évesek	40 fő
	6,57 %
0-14 éves nők	89 fő
	7,67 %
0-14 éves férfiak	99 fő
	8,53 %
15-17 éves nők	30 fő
	2,59 %
15-17 éves férfiak	11 fő
	0,95 %
18-54 éves nők	297 fő
	25,6 %
18-59 éves férfiak	343 fő
	29,57 %
60-64 éves nők	40 fő
	3,45 %
60-64 éves férfiak	32 fő
	2,76 %
65 év feletti nők	135 fő
	11,64 %
65 év feletti férfiak	84 fő
	7,24 %

A táblázat adatainak diagramban való bemutatása:

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

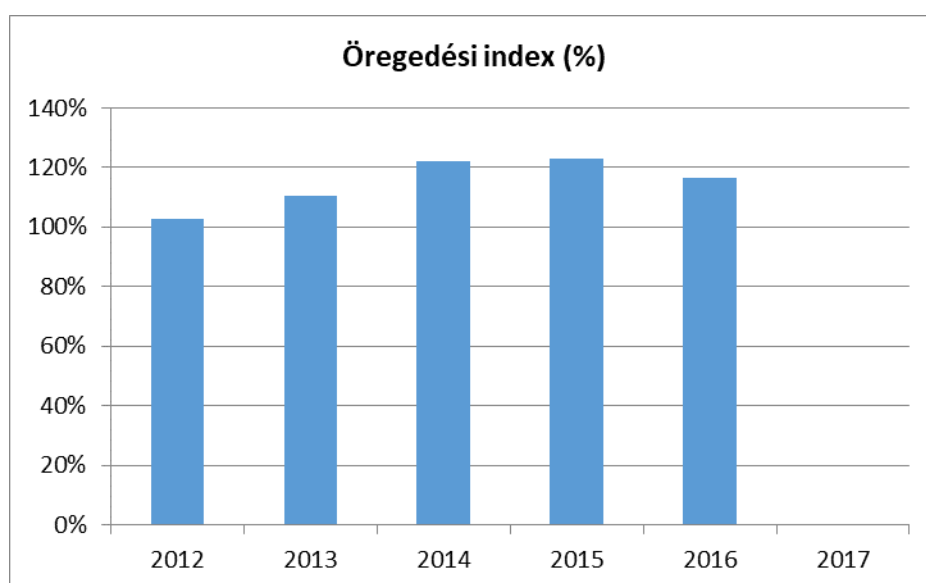

A táblázat adataiból valamint a diagramok szemléltetésével jól látható, hogy Tiszaderzs községben a lakosság száma korcsoportonként és nemenként 2017. évben hogyan oszlott meg. Az aktív korú nők aránya (50 %) kisebb, mint a férfiaké (60 %).

3. számú táblázat - Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2012	216	210	102,86
2013	230	208	110,58
2014	227	186	122,04
2015	226	184	122,83
2016	219	188	116,49

A táblázat adatainak diagramban való bemutatása:

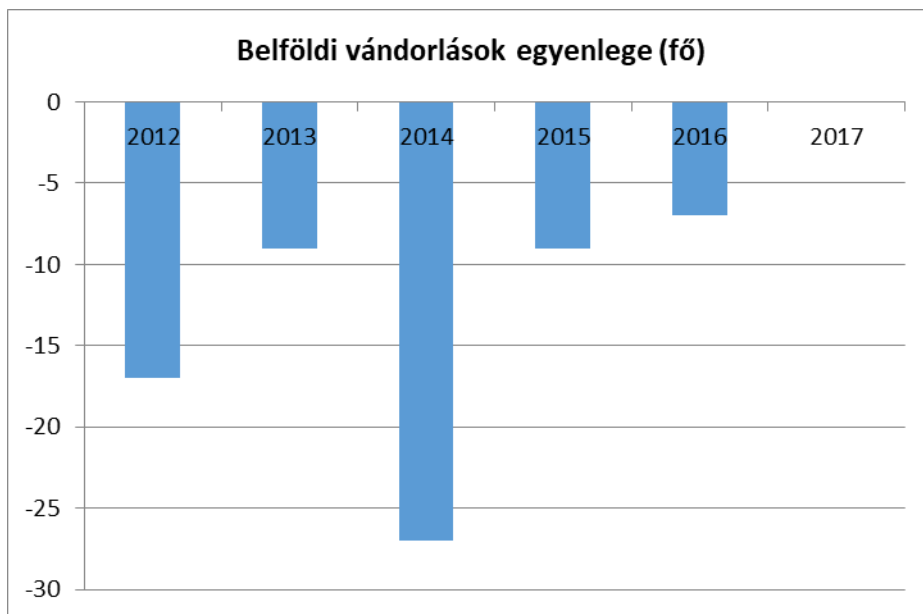

Az öregedési diagramot megvizsgálva kitűnik, hogy 2012. évhez viszonyítva Tiszaderzs lakossága jelentősen öregszik. Ez leginkább a kiskorúak számának csökkenésével magyarázható.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2012	17	34	-17
2013	21	30	-9
2014	22	49	-27
2015	18	27	-9
2016	14	21	-7

A táblázat adatainak diagramban való bemutatása:

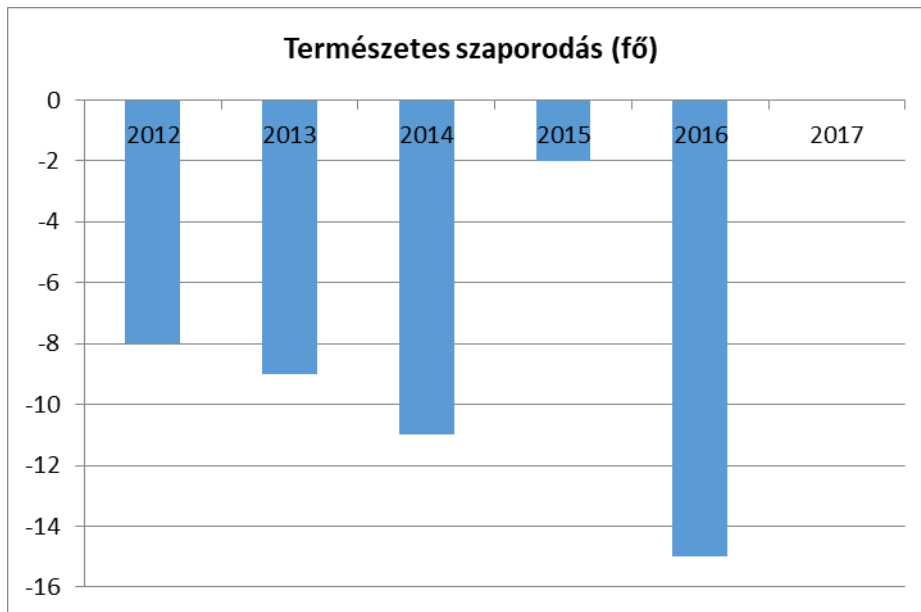

Az elvándorlás 2013. évben csökkenő tendenciát mutat. 2014. évben hirtelen növekedés következik be, majd folyamatos csökkenés tapasztalható az elvándorlások terén.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

	Élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2012	10	18	-8
2013	14	23	-9
2014	12	23	-11
2015	15	17	-2
2016	13	28	-15

A táblázat adatainak diagramban való bemutatása:

Az országos negatív népesedési tendenciák a településre is jellemzőek. Tiszaderzsen az állandó természetes fogyás jelenti a problémát, melynek következtében a lakosság száma folyamatosan csökken.

A falu népességmegtartó ereje főleg a munkalehetőségek hiánya miatt nagyon gyenge. Sajnos gondot jelent az is, hogy a bevándorlók nagy része az alulképzett szerény igényű társadalmi rétegből kerülnek a településre, míg a fiatal iskolázottabb rétegből a jobb munka, kulturális, szórakozási lehetőségek miatt egyre többen vándorolnak el. A természetes szaporodás is inkább a szerényebb igényű társadalmi rétegre jellemző. Tiszaderzsen nagyon sok az egyedül élő, idős ember, ebből adódóan a halálozások száma igen jelentős.

Értékeink, küldetésünk

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 63/A. §-a az alábbiak szerint kötelezi az önkormányzatokat arra, hogy települési esélyegyenlőségi programot fogadjanak el:

Tiszaderzs község Önkormányzatának Képviselő-testülete és a testület Pénzügyi Bizottsága döntéseinel igyekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőség eszméjét a társadalmi élet minden területén a jogszabályokban meghatározottak szerint. A kötelező feladatok ellátásán túl jelenleg sajnos nincs lehetőség anyagilag támogatni egyesületeket, civilszervezeteket, önszerveződéseket, intézményeket, mivel Tiszaderzs község 2008. január 08. napjától mind a mai napig adósságrendezési eljárás alatt áll, de mindent megtesz annak érdekében, hogy az együttműködés az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenység során is minél szorosabb, hatékonyabb legyen.

A település fejlődése érdekében a lakosságnak érdeke, hogy elfogadó legyen a hátrányos helyzetű csoportokkal, fogyatékossgal élőkkel, szem előtt tartva a megkülönböztetés tilalmát és az egyenlő bánásmód elvét. A jövőben olyan döntések, intézkedések meghozatala szükséges, mely elősegíti az egyének szocializációját. Ez elérhető pozitív diszkriminációval is.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Tiszaderzs település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 63/A. §-a az alábbiak szerint kötelezi az önkormányzatokat arra, hogy települési esélyegyenlőségi programot fogadjanak el.

„63/A. § (1) A helyi önkormányzat (...) külön jogszabályban meghatározott szempontok figyelembevételével – öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el.

(2) A helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a helyi önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a közoktatási esélyegyenlőségi terv összhangjáról.”

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A Magyar Köztársaság Országgyűlése elismerve minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, azon szándékától vezérelve, hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára, kinyilvánítva azt, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása elsősorban állami kötelezettség- tekintettel az Alkotmány 54. § (1) bekezdésének 70/A. §-ára – megalkotta a 2003. évi CXXV. törvényt az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról.

Az önkormányzatok Helyi Esélyegyenlőségi Programjának (HEP) elkészítését támogató SABLON-t a Pécsi Tudományegyetem munkacsoportja készítette 2012 decemberében az ÁROP-1.1.16.-2012-2012-0001 azonosító számú „Esélyegyenlőség-elvű fejlesztéspolitika kapacitásának biztosítása” című projekt keretében a Türr István Képző és Kutató Intézet megbízásából.

A sablon célja, hogy az önkormányzatok szakmailag megalapozott, jogszabályokhoz igazodó helyzetelemzést és tervet tudjanak készíteni az esélyegyenlőség területén, ezzel biztosítva a megvalósítás sikerességét. A sablon használható teljesen új HEP készítésére, de alkalma arra is, hogy az adott önkormányzat áttekintse, hogy a már meglévő HEP-ot mivel szükséges kiegészíteni.

Az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülése és az esélyegyenlőség előmozdítása, mint szabályozási tárgy nem előzmények nélküli a magyar jogban. A törvény megalkotásáig azonban az addig hatályos jogszabályok nélkülözték az egységes fogalomhasználatot, és a jogalkotó nem biztosított megfelelő eszközöket a jogsértésekkel szembeni fellépéséhez sem.

Ezért volt szükség egy olyan általános anti-diszkriminációs törvény megalkotására, amely egyrészt a már meglévő szabályokat koherenssé teszi, másrészt kitölti azokat a réseket, amelyek a szabályozásban mutatkoztak, harmadrészt pedig megfelelő eljárási rendelkezéseket biztosít a jogsértésekkel szembeni fellépéshez. Az egyenlő bánásmód követelménye a kötelezettektől azt kívánja meg, hogy tartózkodjanak minden olyan magatartástól, amely bizonyos tulajdonságaik alapján egyes személyek vagy személyek egyes csoportjaival szemben közvetlen, vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést, megtorlást, zaklatást, vagy jogellenes elkülönítést eredményez. Alapvetően tehát az egyenlő bánásmód követelménye az egyik oldalon negatív kötelezettséget jelent, mert a kötelezettek nem sérthetik meg mások egyenlő emberi méltóságát; a jogosultak vonatkozásában ugyanakkor ez azt eredményezi, hogy mindenkinek jogosultságként kikényszeríthető igénye van arra, hogy őt egyenlő méltóságú személyként kezeljék. Ennek megfelelően az államnak az egyenlő bánásmód követelménye tekintetében a jogsérelmet elszenvedők számára elsősorban a jogsérelmekkel szembeni fellépés eszközszeresét kell biztosítani.

Az eleve hátrányos helyzetben levő személyek formálisan egyenlőként való kezelése ugyanakkor a hátrányos helyzet konzerválásával járna. Ahhoz, hogy a hátrányos helyzetben levő személyek ezt a hátrányukat ledolgozhassák, nem elegendő annak biztosítása, hogy őket a többiekkel azonos jogok illessék meg, hanem olyan pozitív intézkedésre van szükség, amelyek lehetővé teszik, hogy a helyzetükből fakadó hátrányaikat csökkenteni, illetve megszüntetni lehessen. E pozitív intézkedések megtételére az Alkotmány 70/A. § (3) bekezdése alapján elsősorban az állam köteles, a tulajdon szociális kötöttsége azonban emellett - a tulajdonjog közjogi védelmének keretein belül – igazolhatja, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében bizonyos kötelezettségeket az állam magánfelek számára is előírjon. Az egyenlő bánásmód

követelményével szemben azonban az esélyegyenlőség előmozdítását szolgáló intézkedésekre jogosultsággként kikényszeríthető igénye senkinek nincsen.

A két szabályozási terület egy törvényben való elhelyezését – azon túl, hogy mindkét terület a személyek közötti egyenlőség egy-egy vetülete – az indokolt, hogy az esélyegyenlőség előmozdítását szolgáló intézkedések formálisan az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelentik, mivel egyes személyeket a többi személyhez képest előnyösebb helyzetbe hoznak. A törvény tekintettel van arra, hogy az önrendelkezési jog, a személyhez fűződő jogok, és a magánszféra sérthetlenségéhez való jog szűk körben alkotmányosan igazolható módon korlátozhatja az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülését. A törvény az egyenlő bánásmód követelményével kapcsolatban arra törekszik, hogy a jogrendszere egésze tekintetében, általános jelleggel határozza meg az egyenlő bánásmód jogosultjait, kötelezetteit, valamint az egyenlő bánásmód követelményének tartalmát.

A törvény emellett biztosítja azt is, hogy a jogsérelmet szenvedett személyek minden esetben megfelelő közigazgatási jogi eljárás igénybevételével léphessenek fel a jogsértőkkel szemben.

A törvény az egyenlő bánásmód követelményének szektorális kérdéseire is kitér, ennek megfelelően egyaránt foglalkozik a foglalkoztatásban, a szociális biztonság és az egészségügy területén, az oktatásban vagy a lakhatási ügyekben, illetve az áruk forgalma és a szolgáltatások igénybevétele során megjelenő hátrányos megkülönböztetéssel. A törvény az esélyegyenlőséggel kapcsolatban keretszabályozás kialakítására tesz kísérletet.

Az előzőekben kifejtettek szerint az esélyegyenlőség előmozdítása nem normatív szabályozás megalkotása által, hanem konkrét, a hátrányok kiegyenlítését segítő intézkedések végrehajtásával érhető el. A területet érintő szabályozásnak ennek megfelelően az a feladata, hogy olyan keretet biztosítson ezen állami intézkedéseknek, amelyek a közösségi erőforrások leghatékonyabb felhasználását teszik lehetővé.

Az egyenlő bánásmód követelménye alapján a Magyar Köztársaság területén tartózkodó természetes személyekkel, ezek csoportjaival, valamint a jogi személyekkel és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekkel szemben e törvény rendelkezései szerint azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevétel kell eljárni.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gytv.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nktv.)

előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Az önkormányzat a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – törvény keretei között – önállóan mérlegelhet. Az állampolgári öngondoskodás, együttműködési készség erősítését szolgálja az a felhatalmazás, amely szerint a képviselő-testület – törvényi felhatalmazás alapján – egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti.

A helyi önkormányzat által hozott szabályozást érintő kérdésekben a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (2013. január 1-étől hatályba lépő) rendelkezik.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- Tiszaderzs Településfejlesztési koncepció
- Településrendezési Terv
- Költségvetési koncepció
- Gazdasági Program
- Köznevelés-fejlesztési terv
- Településszerkezeti terv

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Mötv. 87. §-a értelmében a helyi önkormányzatok képviselő-testületei megállapodhatnak abban, hogy egy vagy több önkormányzati feladat- és hatáskör, valamint a polgármester és a jegyző államigazgatási feladat- és hatáskörének hatékonyabb, célszerűbb ellátására jogi személyiséggel rendelkező társulást hoznak létre.

Tiszaderzs a Tiszafüred Kistérségi Többcélú Társulás tagja, mely társulás 2008. június 13-án jött létre, Tiszafüredi központtal. Területe 847 km², lakónépességének száma: 41.474 fő, népsűrűsége: 48,9 fő/km² (2008. adat). A Tiszafüred Kistérség település hálózatát 18 csoportos település alkotja, amelyek 13 közigazgatási egységet képeznek. Abádszalók, Kunhegyes, Nagyiván, Tiszabura, Tiszaderzs, Tiszafüred, Tiszagyenda, Tiszaigar, Tiszaörs, Tiszaszentimre, Tiszaszőlős, Tiszaroff, és Tomajmonostora tehát olyan közigazgatási egység melyek közül néhány több településből áll. Tiszafüredhez két egyéb belterület (Tiszaörvény és Kócsújfalu), másokhoz egy-egy egyéb belterületként nyilvántartott csoportos, zárt település tartozik: Tiszaörshöz Tiszaörs-fürdőtelep, Tiszaszentimréhez Újszentgyörgy, Tiszaburához Pusztataskony. A Kistérség valamennyi településére jellemző, hogy természeti kincsekben és látnivalókban gazdag, mint például a termálvíz, amelyet a legtöbb település nem használ ki (lefojtott kutak). A kistérség a leghátrányosabb helyzetű és komplex programmal segített leghátrányosabb helyzetű kistérségek közé tartozik. A Többcélú Társulás összetett funkciót lát el:

- 1.) biztosítja a kistérséghez tartozó települési önkormányzatok kapcsolat- és együttműködési rendszeres szervezeti keretét,
- 2.) biztosítja, megszervezi, összehangolja és fejleszti a térségi közszolgáltatásokat, különös figyelemmel az egyes települések önkormányzatainak teljesítőképességét meghaladó önkormányzati feladathatáskör, valamint a közszolgáltatási rendszere közös, ill. térségi rendszerének kialakítására, szervezésére, összehangolására, a működtetésére, fejlesztésére,

- 3.) összehangolja, integrálja, fejleszti a térség intézményrendszerének feladatellátását,
- 4.) koordinálja és fejleszti a feladatellátás feltétel- és forrásrendszerét,
- 5.) ellátja a közigazgatási (államigazgatási) feladat- és hatásköröket.

Tiszaderzsén, mint a kistérséghez tartozó településen az alábbi szolgáltatások vannak jelen:

1. Közszolgáltatások

- Ivóvízellátás (Tisza-Víz Kft.)
- hulladékszállítás (Remondis Tiszafüred Kft. végzi, Tisza-tavi Regionális Hulladékgazdálkodási Társulás megbízásából)
- Regionális szúnyoggyérítés a holtágak és a Tisza mentén (Tisza-tavi Területfejlesztési Önkormányzati Társulás (Újlőrincfalva)

2. Közoktatás

- Általános Iskola 1-4 osztályig (Tiszafüredi Mikrotérségi Közoktatási Intézményi Társulás Kossuth Lajos Gimnázium, Szakképző Iskola, Általános Iskola és Kollégium)
- Óvoda (Abádszalóki Mikrotérségi Közoktatási Társulás Hat Szín Virág Óvoda)

3. Egészségügyi ellátás

- Tiszaderzs a Tiszafüredi Központi Orvosi Ügyeleti Szolgálatához tartozik
- Az alapellátás saját háziorvossal történik
- A körzeti járó beteg ellátást Tiszafüred biztosítja
- Középfokú egészségügyi ellátás Karcagi Káta Gábor Kórházhoz tartozik
- Fogászati rendelés helyben történik heti egy alkalommal
- Védőnői és iskola-egészségügyi ellátás szintén helyben megoldott

4. Környezetvédelem

- Az illegálisan működő hulladék lerakó rekultivációja (Tisza-tavi Régió Hulladéklerakóit Rekultiváló Egycélú Önkormányzati Társulás)
- Együttműködés a Hortobágyi Nemzeti Parkkal természetvédelmi területeink védelme megőrzése érdekében

5. Közigazgatás

- Tiszafüredi Járási Hivatalhoz jogszabályok alapján tartozó ügyek intézése
- Tiszaszőlősi Közös Önkormányzati Hivatal Tiszaderzsi Kirendeltsége
- Országgyűlési képviselő- és helyi önkormányzati választások

6. Katasztrófa-elhárítási, védelmi feladatok

7. Falugazdász (minden héten egy alkalommal kedd délelőtt)

8. Tisza-tó Térsége Leader Egyesület Abádszalók

9. Tiszafüred Kistérségi Többcélú Társulás Szociális Szolgáltató Központ Tiszaderzs Szakmai Egysége

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az esélyegyenlőség szempontjából a releváns adatokat a 2/2012. (VI.5.) EMMI rendelet 1. számú melléklete tartalmazza. Elsődlegesen az adatok összegyűjtéséhez a TeIR adatbázis nyújtott segítséget (<https://teir.vati.hu>). Adatszolgáltatást nyújtottak továbbá a Jász-Nagykún-Szolnok Megyei Kormányhivatal Tiszafüredi Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltsége, a helyi kisebbségi önkormányzat, az önkormányzat által használt Vizuál Regiszter program, valamint az önkormányzat ügyintézői.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

2001-ben a település lakosságának 95 %-a magyarnak, 5 %-a cigánynak vallotta magát (KSH adat). Ennél pontosabb adat törvényi szabályozás miatt nem áll rendelkezésre, de a Tiszaderzsi Roma Nemzetiségi Önkormányzat (székhelye: Tiszaderzs, Fő út 19.) tájékoztatása alapján a lakosság 20 %-a, tehát kb. 240-250 fő cigány. Általános probléma a munkából szerzett jövedelem hiánya, ebből következően rossz anyagi helyzet, valamint az oktatási rendszerből való kiesés miatti alulképzettség.

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a *mélyszegénység*. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira –, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza.

A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 25%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet.

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó-Orsós 2012)

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
tartós munkanélküliség	Közfoglalkoztatás tovább folytatása. Egyéb helyi és nem helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása
bűnöző életmód	hatékonyabb jogszabályok betartatása, rendőrség fokozottabb jelenléte a településen, előadások szervezése, propaganda munka
alulképzettség és a megfelelő szakképzettség hiánya	felnoítképzési lehetőségekhez való csatlakozás, hiányszakmák felmérése, munkáltatók szükségletfelmérése, piackutatás
rossz anyagi körülmények ellenére - ragaszkodva hagyományaikhoz -, erőn felül vállalnak gyermekeket	a szakszolgálatok ez irányban történő felvilágosító munkája
pénz és motiváció hiánya miatt nem vesznek részt egészségügyi prevenció és szűrő programokban, egészségügyi állapotuk nem jó	szükség esetén önkormányzati mikrobusz biztosítása

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Szociális törvény alapján:

4. § (1) E törvény alkalmazásában

a) jövedelem: - az (1a) bekezdésben foglalt kivétellel, valamint figyelemmel az (1b)-(1c) bekezdésekben foglaltakra – az elismert költségekkel és a befizetési kötelezettséggel csökkentett

aa) a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerint meghatározott, belföldről vagy külföldről származó – megszerezett – vagyoni érték (bevétel), ideértve a jövedelemként figyelembe nem vett bevételt és az adómentes jövedelmet is, és

ab) azon bevétel, amely után az egyszerűsített vállalkozói adóról, illetve az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról szóló törvény szerint adót, illetve hozzájárulást kell fizetni;

b) vagyon: ha e törvény másként nem rendelkezik, az a hasznosítható ingatlan, jármű, továbbá vagyoni értékű jog, amelynek

ba) külön-külön számított forgalmi értéke, illetőleg összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a harmincszorosát, vagy

bb) együttes forgalmi értéke az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a nyolcvanszorosát meghaladja, azzal, hogy a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások jogosultsági feltételeinek vizsgálatánál nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben az érintett személy életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általa lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra tekintettel fenntartott gépjármű;

A családok támogatásáról szóló törvény így fogalmaz:

i) jövedelem: az a személyi jövedelemadóról szóló törvényben adóköteles jövedelemként meghatározott – belföldről vagy külföldről származó – vagyoni érték, bevétel, amelynek havi összege meghaladja a mindenkori legkisebb munkabér összegét;

j) rendszeres jövedelem: a legalább három egymást követő hónapban keletkezett jövedelem;

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

Tiszaderzs foglalkoztatási szempontból kimondottan kedvezőtlen helyzetben van, mivel az 1950-es évektől 1995-ig a helyi Mezőgazdasági Termelőszövetkezet volt a legfőbb munkáltató. 1995-ben az évekkel korábban elkezdődött felszámolásnak vége lett, a tsz megszűnt, így az aktív keresők nagy része munkanélkülivé vált. A termelőszövetkezetben a munkabérek nem voltak magasak, de az embereknek biztos anyagi háttérrel adott. A környező települések munkahely szempontjából nem voltak képesek befogadni a munka nélkül maradt embereket. A fiatalabb magasabb iskolai végzettségűek munkalehetőség végett nagy városokba kezdtek elköltözni, az alacsonyabb iskolai végzettségűek pedig ingáztak, illetve megpróbálták munkanélküli segélyből és alkalmi munkából fenntartani magukat és családjukat.

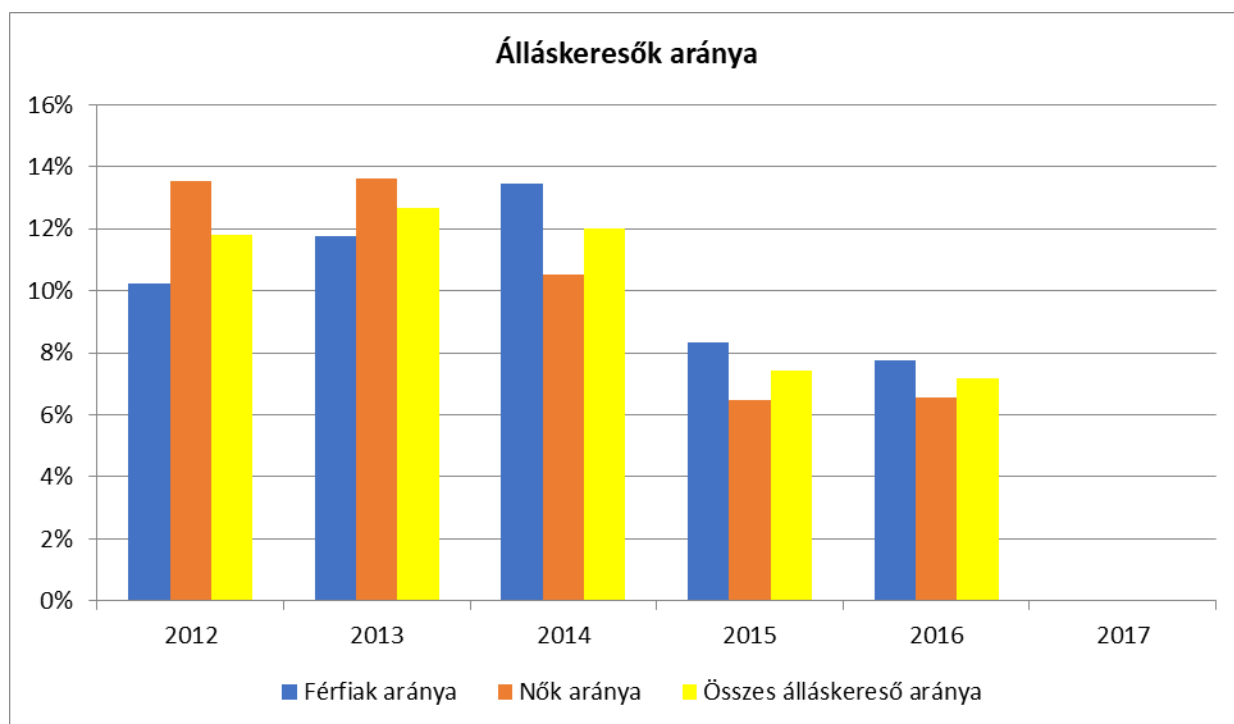
A községben a magasán képzett munkaerő aránya nagyon kicsi, míg a képzetlenek aránya kiemelkedően magas.

A település alapvető problémája a foglalkoztatottság, a munkahelyteremtés. Jelenleg 106 fő dolgozik közfoglalkoztatás keretén belül, ezt követi a szolgáltatás jellegű ágazatban foglalkozók száma, az ipari, építőiparban dolgozók aránya (nagyon magas ezen a területen a más településre eljáró dolgozók száma). A mező- és erdőgazdálkodásban dolgozók aránya kevés, de ez azzal magyarázható, hogy 6-7 fő kezében koncentrálódik a mezőgazdasági területek nagy része, és ők családi gazdálkodás keretén belül oldják meg a munkákat. Fontos cél az önfoglalkoztatóvá válás segítése, a közfoglalkoztató program megerősítése.

3.2.1. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
				fő	%	fő	%	fő	%
2012	384	411	795	52	13,5	42	10,2	94	11,8
2013	374	399	773	51	13,6	47	11,8	98	12,7
2014	371	394	765	39	10,5	53	13,5	92	12,0
2015	371	395	766	24	6,5	33	8,4	57	7,4
2016	367	386	753	24	6,5	30	7,8	54	7,2

A táblázat adatainak diagramban való bemutatása:

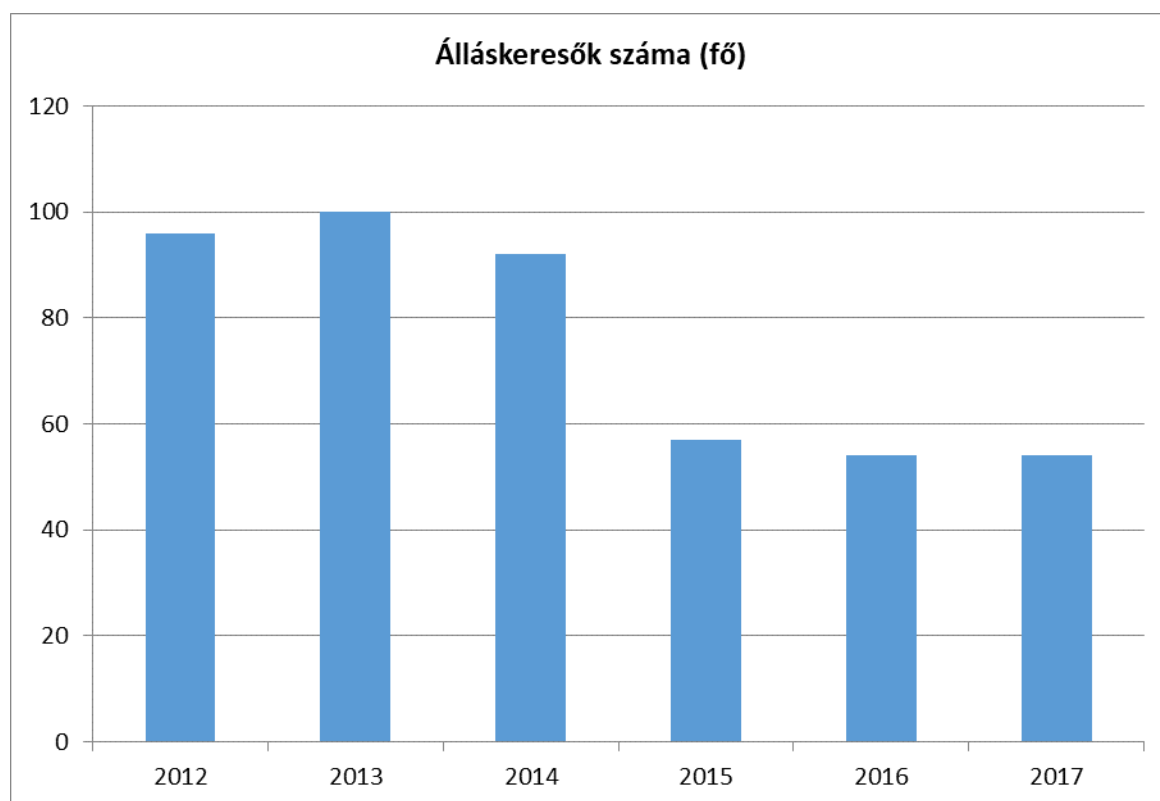
Igaz, hogy folyamatosan viszonyítva csökkent a 15-64 év közötti lakónépesség száma, de a nyilvántartott álláskeresők száma is csökken, ez többek között a közmunkaprogramban, és az onnan a munka világába való visszatérés segítésének köszönhető.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

	2012	2013	2014	2015	2016
--	------	------	------	------	------

nyilvántartott álláskeresők száma összesen	fő	96	100	92	57	54
20 éves és fiatalabb	fő	3	4	4	4	4
	%	3,1%	4,0%	4,3%	7,0%	7,4%
20-24 év	fő	12	16	14	6	8
	%	12,5%	16%	15,2%	10,5%	14,8%
25-29 év	fő	12	13	14	7	7
	%	12,5%	13%	15,2%	12,3%	13,0%
30-34 év	fő	12	10	7	6	4
	%	12,5%	10,0%	7,6%	10,5%	7,4%
35-39 év	fő	10	9	9	6	8
	%	10,4%	9,0%	9,8%	10,5%	14,8%
40-44 év	fő	12	10	10	6	6
	%	12,5%	10,0%	10,9%	10,5%	11,1%
45-49 év	fő	16	16	15	8	4
	%	16,7%	16,0%	16,3%	14%	7,4%
50-54 év	fő	8	12	11	8	5
	%	8,3%	12,0%	12,0%	14,0%	9,3%
55-59 év	fő	9	8	5	3	3
	%	9,4%	8,0%	5,4%	5,3%	5,6%
60 év felett	fő	2	2	3	3	5
	%	2,1%	2,0%	3,3%	5,3%	9,3%

A táblázat adatainak diagramban való bemutatása:

2011 évben alapjaiban átalakult a közmunka, az addigi rendszer értékteremtő munkára nem ösztönzött, a foglalkoztatást nem segítette, ráadásul sokba került a kormánynak.

Az álláskeresők nagy része elfogadja a felajánlott közmunkát, mert visszautasítás esetén három évre kizárják magukat a segélyezési rendszerből. A diagram jól ábrázolja az álláskeresők számának csökkenését.

3.2.3. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

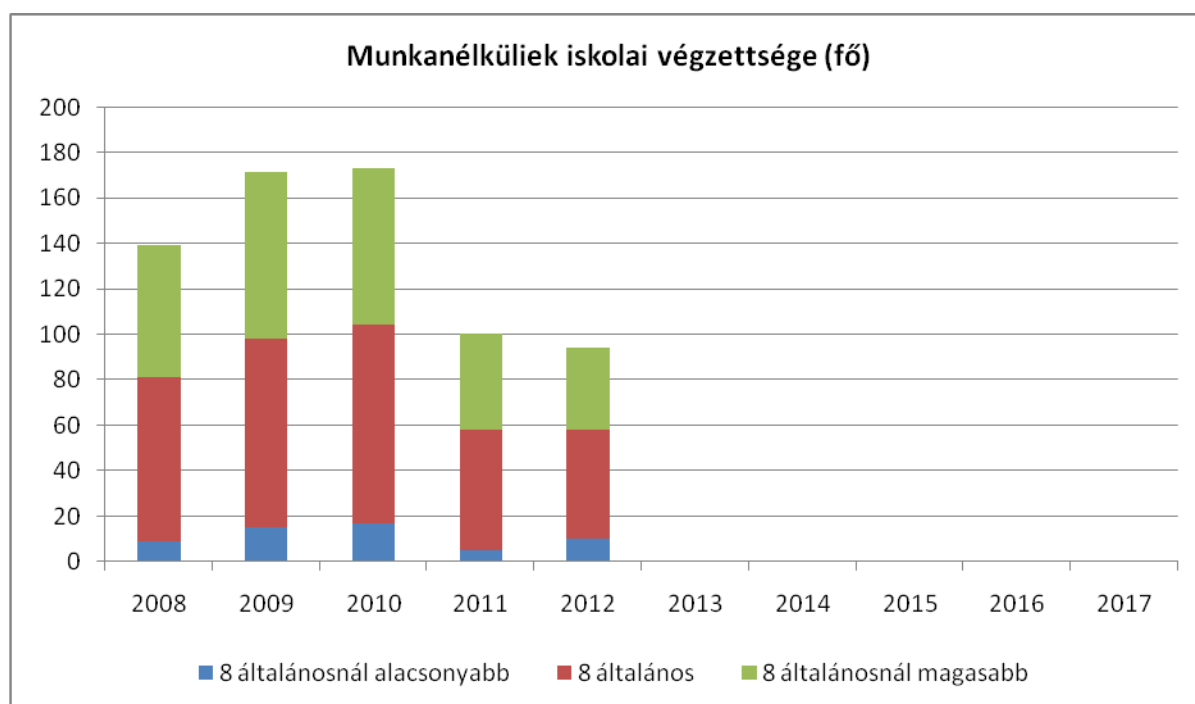
év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	1091	577	514	799	380	419	292	26,8%	197	34,1%	95	18,5%
2011	1025	524	501	831	395	436	194	18,9%	129	24,6%	65	13,0%

Általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők száma a lakosság arányához viszonyítva csökkenést mutat. Ezzel szemben az általános iskolai végzettségűek száma pedig emelkedett.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

Év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	fő	%	fő	%	fő	%
2012	94	11	11,7%	47	50,0%	36	38,3%
2013	98	14	14,3%	45	45,9%	41	41,8%
2014	92	11	12,0%	47	51,1%	34	37,0%
2015	57	6	10,5%	28	49,1%	23	40,4%
2016	54	6	11,1%	29	53,7%	20	37,0%
2017	66	11	17,0%	34	51,5%	21	31,8%

A táblázat adatainak diagramban való bemutatása:

A 3.2.4. számú adattáblázatban a regisztrált munkanélküliek végzettség szerinti megoszlása látható. Minden évben 20 fő alatt van a 8 általános iskolánál alacsonyabb végzettségűek száma a regisztrált munkanélküliek közül, 2013-ben volt 14 fő, a 2014. évtől csökkent, de 2017-ben ismét emelkedett.

3.2.5. számú táblázat - Általános iskolai felnőttoktatásban tanulók létszáma és a 8. évfolyamot eredményesen végzettek

év	általános iskolai felnőttoktatásban résztevők száma	8. évfolyamot felnőttoktatásban eredményesen elvégzők száma	
		Fő	%
2009	0	0	0
2010	0	0	0
2011	0	0	0
2012	0	0	0

Tiszaderzsi munkanélküliek közül az általános iskolai felnőttoktatásban egyetlen fő sem vett részt.

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

	középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők		szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők		gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők	
	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2009	0	0	0	0	0	0	0
2010	0	0	0	0	0	0	0
2011	0	0	0	0	0	0	0
2012	0	0	0	0	0	0	0

Tiszaderzsi munkanélküliek közül a középfokú iskolai felnőttoktatásban egy fő sem vett részt.

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Mőtv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívántuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

c) közfoglalkoztatás

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A Tiszafüredi Kistérségi Többcélú Társulás Szociális Szolgáltató Központ Tiszaderzs Szakmai Egysége a következő alap szociális szolgáltatásokat látja el:

- családsegítés
- étkeztetés
- házi segítségnyújtás
- nappali ellátás (átlagos és demens szükségletű személyek)
- gyermekjóléti szolgálat

Kossuth Lajos Gimnázium Pedagógiai Szakszolgálat az alábbi szolgáltatásokat látja el az általános iskola 1-4 osztályában:

- nevelési tanácsadás,
- logopédia
- gyógy testnevelés

Kossuth Lajos Gimnázium Pedagógiai Szakszolgálat az alábbi szolgáltatásokat látja el az óvodában:

- nevelési tanácsadás
- logopédia
- fejlesztő pedagógus
- korai fejlesztés és tanácsadás

Tiszaderzs község Önkormányzata a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben meghatározott rendszeres segélyeket, különböző támogatásokat teljes körűen biztosítja:

- aktív korúak ellátására való jogosultak közül rendszeres szociális segély,
- foglalkoztatást helyettesítő támogatás,
- méltányossági ápolási díj
- lakásfenntartási támogatás,
- méltányossági közgyógyellátási igazolvány,
- átmeneti segély,
- temetési segély,
- köztemetés,

2013. január 1-vel megalakultak a járási hivatalok. Településünk a Tiszafüredi Járási Hivatalhoz tartozik.

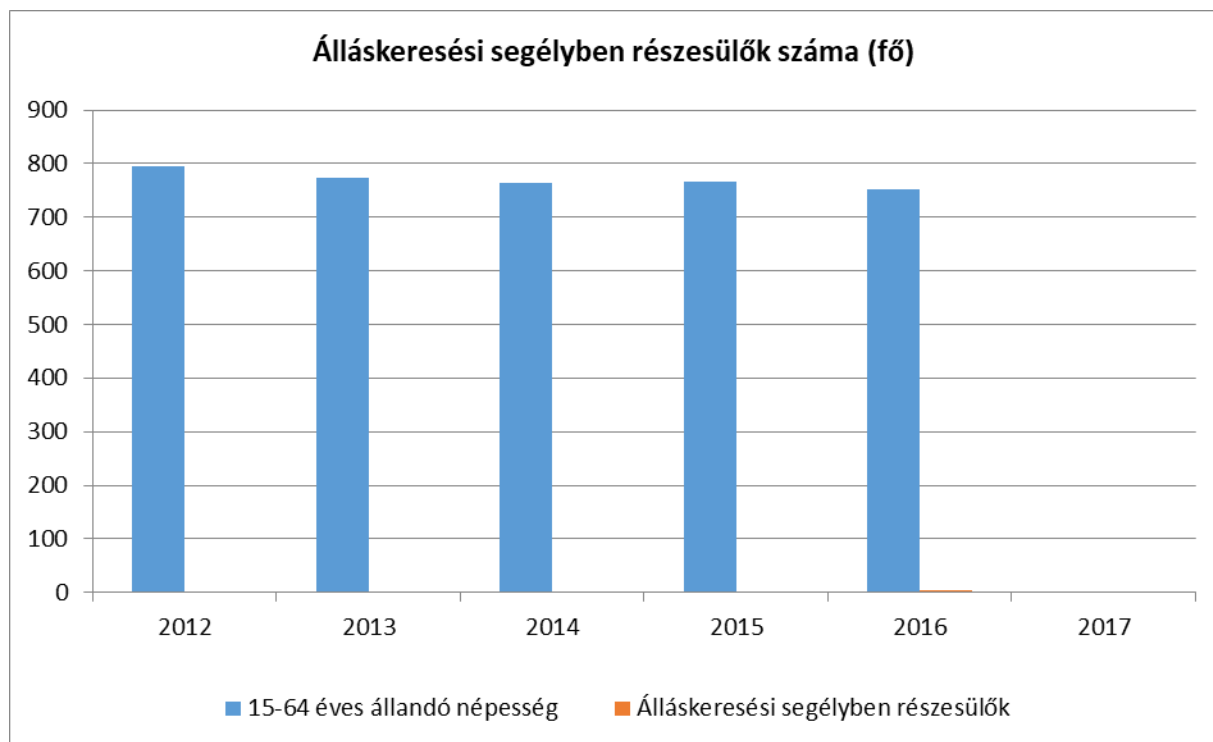
A járási hivatal intézi a helyi polgármesteri hivatal helyett az alábbi államigazgatási ügyeket:

- közgyógyellátási igazolvány (alanyi, normatív)
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság megállapítása
- ápolási díj (alanyi, fokozott) megállapítása

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresési segélyben részesülők száma

év	15-64 év közötti lakónépesség száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2012	795	1	0,1%
2013	773	1	0,1%
2014	765	2	0,3%
2015	766	2	0,3%
2016	753	4	0,5%

A táblázat adatainak diagramban való bemutatása.

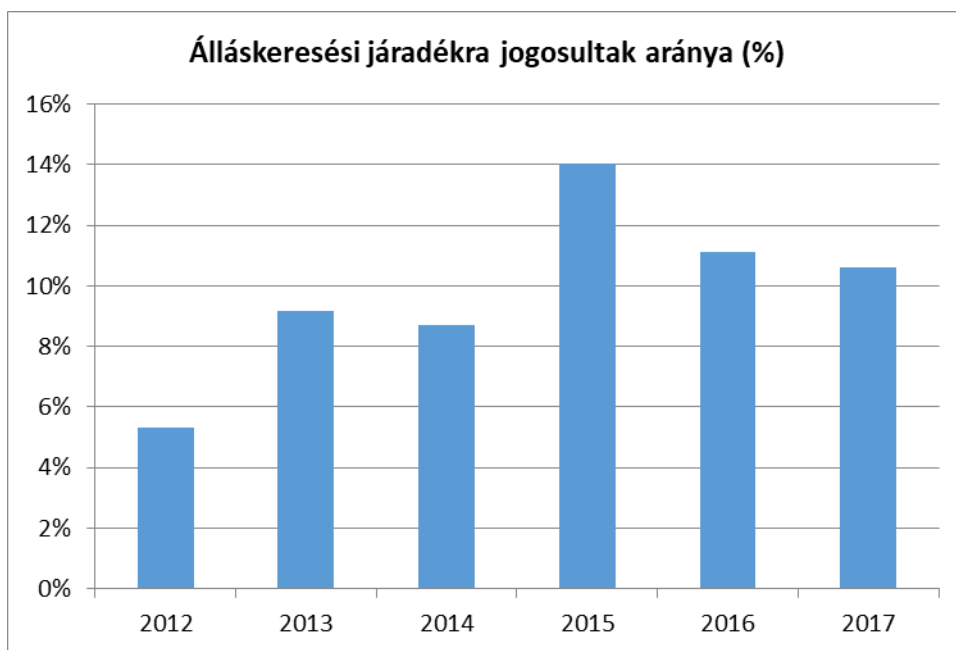

Álláskeresői segélyben részesülők száma közel azonos adatokat mutat 2012 és 2016 közötti években. 2012-ben a segélyben részesülők száma jóval alacsonyabb a többi évhez viszonyítva. Ebben az évben több mint tizedére esett a segélyben részesülők száma.

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek száma

	nyilvántartott álláskeresők száma	álláskeresői járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2012	94	5	5,3%
2013	98	9	9,2%
2014	92	8	8,7%
2015	57	8	14,0%
2016	54	6	11,1%
2017	66	7	10,6%

A táblázat adatainak diagramban való bemutatása.

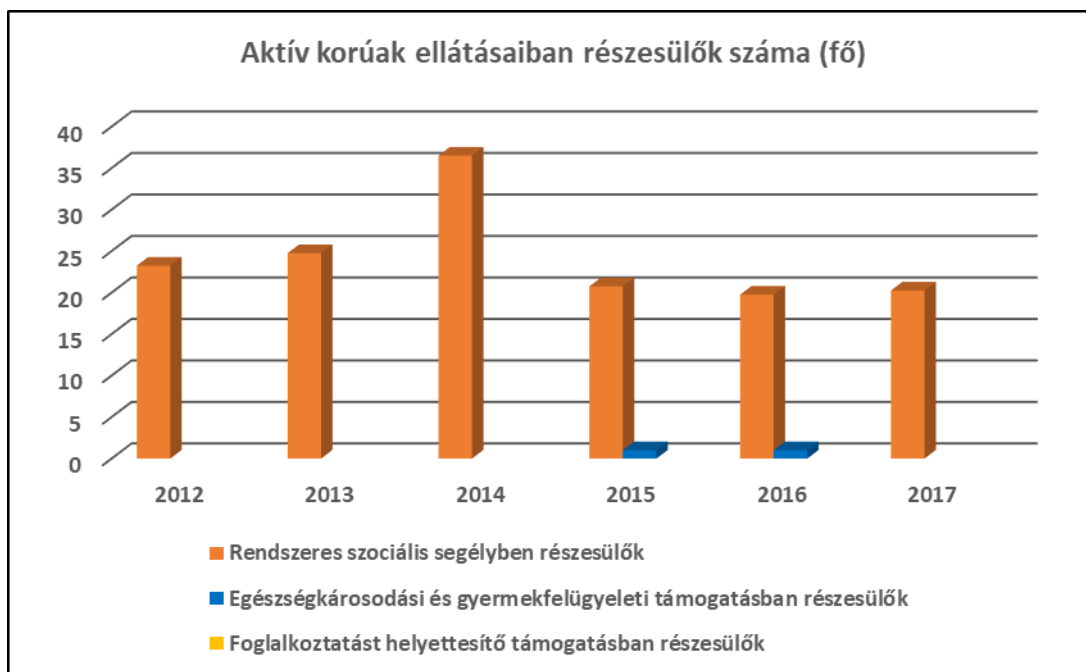
A gazdasági válság hatása itt is érződik. A munkahelyekről történő elbocsájtások miatt több éves munkaviszonnal rendelkezőknek szűnt meg az állása, ők lettek jogosultak a járadékra.

2015 évig növekedett a számuk, 2015 évtől kisebb csökkenés mutatkozott, mivel többen a közfoglalkoztatás keretén belül helyezkedtek el, és az itt eltöltött munkaviszony ideje nem volt elég a járadék jogosultság megállapításához.

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Rendszeres szociális segélyben részesített regisztrált munkanélküliek száma (negyedévek átlaga) - TS 1401 (2015. február 28-tól az ellátás megszűnt, vagy külön vált EGYT-re és FHT-ra)	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2015. márc. 1-től érvényes módszertan szerint (TS 5401)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (2015. március 01-től az ellátásra való jogosultság megváltozott)	
	Fő	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2012	23,25		2,92%		0,00%
2013	24,75		3,20%		0,00%
2014	36,5		4,77%		0,00%
2015	20,75	1	2,71%		0,00%
2016	19,75	1	2,62%		0,00%
2017	20,25				0,00%

A táblázat adatainak diagramban való bemutatása.

A 3.3.3. táblázat adatsora azt jelzi, hogy az adott településen a rendszeres szociális segély és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, mint az aktív korúak támogatása milyen mértékben van jelen. Rendszeres szociális segélyt az az aktív korú személy kaphat az önkormányzattól, aki: nem munkavállaló, vagy egészségkárosodott, vagy támogatott álláskereső, vagyis olyan hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek részére nyújtott támogatás, akik nem rendelkeznek rendszeres, megélhetést biztosító jövedelemmel. A foglalkoztatást helyettesítő támogatást csak álláskereső személy veheti igénybe. Önmagában az adat nem értelmezhető, szükséges összevetni az aktív korúak (3.2.1 tábla 15-64 évesek száma) és a munkanélküliek számával (3.2.1 tábla nyilvántartott álláskeresők száma). A szociális segély nem meghatározó mértékben jelenik meg a település alacsony jövedelmű lakosságának körében.

Munkaerő-piaci szolgáltatások

A Foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (Továbbiakban: Ftt.) III. fejezete rögzíti a munkaerő-piaci szolgáltatások és foglalkoztatást elősegítő támogatásokat.

Az állami foglalkoztatási szerv és az állami felnőttképzési intézmény által nyújtott szolgáltatások a következők:

- a) munkaerőpiaci és foglalkozási információ nyújtása,
- b) munka-, pálya-, álláskeresői, rehabilitációs, helyi (térségi) foglalkoztatási tanácsadás,
- c) munkaközvetítés.

Álláskeresői támogatása

A **támogatott képzésben részesíthető személyek** körét és a képzési támogatásként adható juttatásokat az Ftt. 14. §-a rögzíti.

A **hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatásának bővítését szolgáló támogatások** nyújthatók az Ftt. 16. §- alapján a munkaadó részére a törvényben rögzített feltételek esetén.

Az **álláskeresők vállalkozóvá válását elősegítő támogatás** nyújtható az Ftt. 17. §-a szerint a legalább három hónapja folyamatosan álláskeresőként nyilvántartott, vagy rehabilitációs járadékban részesülő magánszemélyek számára, legfeljebb hat hónap időtartamra, havonta a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) összegéig terjedő vissza nem térítendő formában, pályázati eljárás keretében.

A **munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatásáról** az Ftt. 18. §-a rendelkezik, eszerint pályázati eljárás keretében, vissza nem térítendő munkahelyteremtő támogatás nyújtható a munkavállalók létszámának növelésével tartós foglalkoztatást biztosító munkáltató

Az álláskeresők ellátására vonatkozóan az Ftt. 25. §-a szerint **álláskeresői járadék** folyósítható annak az álláskereső személynek, aki megfelel a törvény e rendelkezése szerinti feltételeknek.

Az Ftt. 30. §-a szerint az álláskereső kérelmére **nyugdíj előtti álláskeresői támogatást** kell megállapítani a jogszabályban rögzített feltételek esetén.

Az álláskereső részére járó álláskeresői járadék, álláskeresői segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos helyközi utazási **költségtérítés** állapítható meg az Ftt. 32. §-a szerint.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Tiszaderzsén a lakóterületek a belterületen találhatók, egészére a falusi jellegű beépítés jellemző. Zömében utcára merőleges nyeregtetős épületek, valamint a 60-80-as években épült sátoztetős kockaházak találhatók.

A lakásállomány jelenleg 645, ebből egyre több az elhanyagolt, romos épület. Az ingatlanok piaci értéke teljesen lecsökkent, eladhatatlanná váltak. 75 %-a 1960 év előtti épület, ebből kiemelkedően magas, 24 % a csaknem 100 éves házak aránya. A lakások mintegy 65 %-ban lett belülről bevezetve a hálózati vízvezeték, ami az országos átlag alatt van, a vízöblítéses WC-vel felszerelt háztartások aránya pedig 58 %, ami szintén országos átlag alatti.

A településen a közcsontra hálózat nincs kiépítve, egyedi szennyvíztárolóba gyűjtik a szennyvizet. Országosan is kiemelkedő a komfort nélküli lakások száma. 100 lakott lakásra és lakott üdülőre jutó lakók száma átlagot véve 250 fő.

Nagy eltérések mutatkoznak, mivel egyre több lakásban él magányos személy, illetve nő azon komfort nélküli szoba-konyhás lakások száma ahol 8-10 fő lakik.

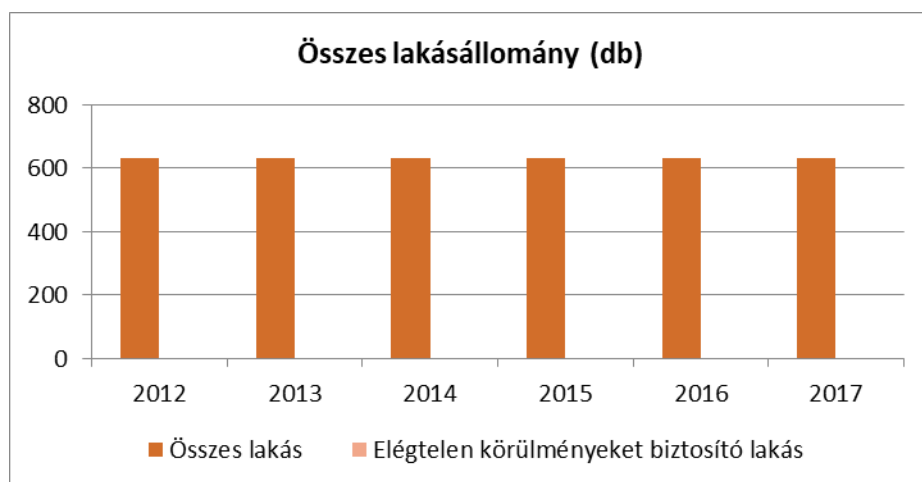
Külterületen 2 db lakást tartunk nyilván. Az egyik üres, a másik pedig gátórház.

a) bérlakás-állomány

3.4.1. számú táblázat - Lakás állomány

db	összes lakásállomány		bérlakás állomány		szociális lakásállomány		egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok	
		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2012	632	na	0	na	0	na	0	na
2013	632	na	0	na	0	na	0	na
2014	632	na	0	na	0	na	0	na
2015	632	na	0	na	0	na	0	na
2016	632	na	0	na	0	na	0	na
2019	632	na	0	na	0	na	0	na

A táblázat adatainak diagramban való bemutatása.

b) szociális lakhatás

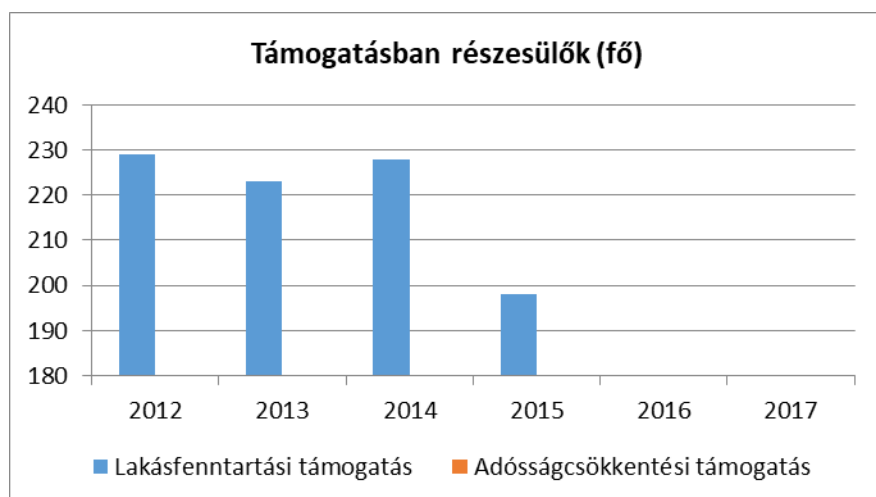
c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Tiszaderzs község közigazgatási területén bérlakások száma 0, szociális lakhatás valamint egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlan sincs nyilvántartva. Az elmúlt évek során sem építkezés sem pedig bontás (hivatalosan) nem történt, így a település lakásállománya évről-évre nem változott.

3.4.3. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők

	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2012	229	0
2013	223	0
2014	228	0
2015	198	0

A táblázat adatainak diagramban való bemutatása.

Tiszaderzsben a lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma 2013-ban csökkent, majd 2014-ben növekedett, majd 2015-ben jelentősen csökkent.

f) eladósodottság

Tiszaderzs községben is - mint országosan -, az eladósodás jelentős probléma, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő, vagy alacsony jövedelmű több gyermekes családoknak. Ez a réteg veszítheti el a lakását, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat. Mivel adósságrendezési eljárás alatt áll az önkormányzat, ezért csak a kötelezően ellátandó feladatokat tudja finanszírozni, így a lakásfenntartási támogatáson kívül más lakhatáshoz kapcsolódó juttatás megállapítására nincs lehetőség.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Tiszaderzs I. számú belterülete 645 lakásból áll. 1995-ben a Tisza-tó mentett oldali partján kialakításra került a település üdülő területe (II. számú belterület). A közművel ellátott területen 154 üdülő telek közül csak 31 db került beépítésre (20 %).

A településen közüzemi vízellátó rendszer biztosítja a lakossági vízigényeket. Ellátott lakóingatlanok száma 674 db, közületi fogyasztó 34 db, átalánydíjat fizető 5 db, összesen 713 db. (I. és II. számú belterület is). A vízmű kapacitása elegendő az igények kielégítésére.

A községben szennyvíz csatornahálózat mind a mai napig nem került kiépítésre, a keletkezett szennyvizet a lakosság szippantó autókkal szállíttatja el.

Tiszaderzs egy irányból, az Örvényi állomás felől kapja az elektromos energiát. A megépült 20 KV-os rendszer maradéktalanul biztosítja a település energiaellátását. 645 lakóházas ingatlan mind rá van csatlakoztatva. Díjhátralék miatt évente 4-5 esetet tudunk, amikor az áramszolgáltató (E-on) a vezetéket levágja.

Tiszaszentimre felől érkezik a földgáz a községbe nagy-közép nyomású gázvezetéken. A rendszer üzemeltetője a TIGÁZ Zrt. 645 ingatlanból 465 rákötés történt. Jellemző, hogy a település háztartásainak egyre jelentősebb része tér vissza – anyagi megfontolásból –, a vegyes tüzelésre.

A településen légvezetékes kábeltelevíziós hálózat nem található.

Telefonellátás: belterületen 4 db nyilvános telefonállomás található, a lakossági előfizetők száma 320 állomás (2005. évi adat), de a mobiltelefonok térhódításával ezek száma évről-évre csökken.

Településünkön két féle internet elérési lehetőség van, az egyik mikrohullámú vezeték nélküli (Invitel Zrt.), a másik pedig vezetékes T-home. Mindkettő korlátozott számban érhető csak el. A vezetékesnek maximum 10 Mbp/s lehet a teljesítménye Tiszaderzszen.

A község szilárd kommunális hulladék elszállításáról a Remondis Tisza Kft. gondoskodik. Szelektív hulladéksziget 2 db található. A Remondis Tisza Kft. 349 db lakossági élszerződést (ebből 30 db üdülő), és 9 db közületi szerződést tart nyilván. A volt szeméttelep felszámolása megtörtént, rekultiválása viszont még nem, ez még fontos feladata az önkormányzatnak.

A falu csapadékvíz-elvezető rendszeres felújításra, karbantartásra szorul.

Közigazgatási területünket vasútvonal nem érinti, legközelebbi vasútállomás Abádszalókon található. A lakók a környező településekre egyéni és tömegközlekedési eszközökkel juthatnak el.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

A 2008 évi statisztikai adatok szerint Tiszaderzszen szegregátum nincs nyilvántartva, de a szegregátumok az un. alacsony státuszú népesség aránya, vagyis legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezőknek és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezőknek az aktív korúakon belüli aránya alapján jelölhetők ki. Szegregátumnak minősülnek azok a területek, ahol az alacsony státuszú népesség aránya meghaladja a 40%-ot. A szegregátumok 2000 fő alatti települések esetében a települések egésze szintjén, 2000 fő feletti települések esetében a településrészek (háztömbök) szintjén jelölhetők ki.

A fentiek alapján Tiszaderzs szegregátum, 2000 fő alatti lakosságszáma miatt az egész település annak számít.

Telepek, szegregátumok száma a településen:	1 db	
Telepi lakások száma a településen:	2008	644 db
	2009	645 db
	2010	645 db
	2011	645 db
	2012	645 db
A telep/ek, szegregátum/ok elhelyezkedése a település területéhez viszonyítva	A település egésze szegregátum.	
A telep/ek megközelíthetősége:	lásd 4. oldalon	
A telepek közelében lévő egészségtelen üzemek, létesítmények (kérjük, sorolja fel, van-e a közelben - és ha igen milyen távolságra - szeméttelep, feldolgozó üzem stb.)	A megszüntetett szeméttelep a Petőfi Sándor út közvetlen szomszédságában található.	

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

Tiszaderzs egésze szegregátum, lásd a programban leírtakat.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

Az elmúlt évek új jelensége, hogy peremekről az ott lakók a település központi részében található lakások megvásárlását (részletekben) akarják eszközölni, és az általuk előzőleg lakott épületek egy része üresen marad, másik részüket ismerősöknek, családtagoknak átadják.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.) 152. §-a részletezi az egészségügyi alapellátás körébe tartozó település önkormányzati feladatokat. Ennek megfelelően az egészségügyi alapellátás része:

- háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátás,
- fogorvosi alapellátás,
- alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás,
- védőnői ellátás,
- iskola egészségügyi ellátás.

A településen vegyes praxisú háziiorvosi szolgálat működik, melyet minden beteg egyformán igénybe tud venni. Az orvosi rendelő (ebben az épületben található szolgálati lakás is). A rendelőbe való bejutás akadálymentes, így akár kerekesszékekkel is könnyen megközelíthető. Természetesen otthonában ápolat fekvőbetegek is igénybe tudják venni az alapellátást úgy, mint bármely fogyatékkal élő is. Havonta egy alkalommal szülész-nőgyógyász és gyermekgyógyász szakorvos jár ki.

A középfokú egészségügyi ellátást a Karcagi Kátai Gábor Kórház, a körzeti ellátást Tiszafüred szakrendelője biztosítja. Sokan betegszállítóval tudnak csak eljutni ezekre a helyekre, de sok esetben a kért szállítást a betegszállító leterheltség miatt nem tudja biztosítani. A legtöbb szakellátás időpont egyeztetést kér. Itt felmerülő probléma, hogy van, amikor hosszú heteket, esetenként hónapokat kell várni a betegeknek.

Orvosi ügyelet szempontjából Tiszafüredhez tartozik a település. Védőnői szolgálat, iskola-egészségügyi ellátás, valamint fogászat is működik Tiszaderzszen. A fogászati rendelő az Idősek Klubja épületének egyik szobájából lett kialakítva. Rendelési idő heti egy alkalommal, a fogorvos Abádszalókról jár át.

Az egészségházba működik a védőnői szolgálat egy főállású védőnővel. Legközelebbi gyermekorvos szintén Abádszalókon van, mint ahogy a legközelebbi gyógyszerész is itt található.

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2012	1	0	0
2013	1	0	0
2014	1	0	0
2015	1	0	0
2016	1	0	0
2017	1	0	0

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Alapellátáshoz tartozó szűréseket folyamatosan végez a háziorvos (pl. vércukormérés, vérnyomásmérés, testtömeg index, látásvizsgálat, és lehetőség van még EKG készítésére). Teljes laborvizsgálatot is kérnek, de a laboratórium legközelebb Tiszafüred van. Évenként egyszer allergia, hallás, tüdőszűrő vizsgálatot végez a szakellátó helyben. Mammográfiai szűrést is igénybe tud venni a lakosság, melyre személyes meghívót és

utazási utalványt biztosít a szűrőállomás, mivel a vizsgálat Szolnokon történik. Nagyobb jelentőségű prevenciószűrővizsgálat 2011. évben volt, amikor egy alkalommal a Szolnoki Hetényi Géza Kórház szervezésében a helyi lakosok részére átfogó szűrő vizsgálatot végeztek a kórház orvosai, dolgozói, valamint ugyan ebben az évben országos program keretében 50 fő átfogó szűrővizsgálatát látták el mozgó szűrőbázison. Minden évben többször hallásvizsgálatokon és szemvizsgálatokon vehet részt a lakosság. Évenként kötelező tüdőszűrő vizsgálaton kell részt venni a 30 éves kor feletti lakosoknak. A település lakosságának szűrővizsgálati részvételi arányára vonatkozó statisztikai adatok nem állnak a rendelkezésünkre. Hiányosak az információink arra vonatkozóan is, hogy egészségügyi ellátás keretében végzett felvilágosító tevékenység által hány személyt értek el. Magyarország egészségi állapota közismerten rossz, és az utóbbi években jelentősen emelkedik a daganatos betegségek száma. A rendszeres szűrővizsgálaton való részvétellel a megbetegedések jelentős hányada elkerülhető lenne.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Településen az egyik fő probléma, hogy sok a mozgásszervi megbetegedettek száma. Nekik a rehabilitációjuk sem megoldott helyben. Kezelésekre el kell, hogy járjanak nap, mint nap. A Tiszafüredi Sanitas Corporis Egészségügyi Szolgáltató Kft. által üzemeltetett rehabilitációs intézetbe járóbeteg szakellátás keretén belül fejlesztő és rehabilitációs ellátást tudnak igénybe venni.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Településünkön az étkeztetést egy vállalkozó megbízási szerződéssel végzi. Anyagi okok miatt nem kerül mindig előtérbe az egészséges életvitel és reform étkezés lehetőségének nyújtása minden korosztály számára. Évenként lehetőség nyílik arra, hogy szociális nyári gyermekétkeztetésben vegyen részt a település. A nyári gyermekétkeztetéshez nyújtott támogatást azok a települési önkormányzatok igényelhetik, amelyek vállalják, hogy a nyári időszakban folyamatosan, legalább 44, legfeljebb 54 munkanapon keresztül napi egyszeri meleg étkeztetést biztosítanak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek számára. Ez nem azt jelenti, hogy ezen időszak alatt az étkeztetést ugyanazon gyermekek számára kell nyújtani. A leghátrányosabb települések esetében valamennyi rászoruló gyermek után igényelhető támogatás önerő nélkül is.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Testnevelési, sport intézmények:

- Sportpálya (hrsz: 583) a község dél-keleti részén található, évek óta elhanyagolt, a felújított öltözőt szétlopták.
- Kispálya, mely a Béke téren van, aszfaltborítású, községi szintű szabadtéri rendezvények itt kerülnek megrendezésre, de semmilyen építmény (szociális blokk) nincs rajta.
- Sportcsarnok: szintén a Béke téren, az iskola szomszédságában 2006-óta működik a minden igényt kielégítő épület. Itt tartják a testnevelési órákat, különböző rendezvényeket, kiállításokat, árusításokat.

(Sportolási lehetőséget biztosít a Tisza, Tisza-tó, lehet horgászni, vízisportolni.)

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az idősek napközbeni ellátást, étkeztetést, valamint a háznál történő segítségnyújtást, a Tiszafüredi Kistérség Többcélú Társulás Szociális Szolgáltató Központja Tiszaderzs Szakmai Egysége biztosítja. Engedély szerint idősek napközbeni ellátását 22 fő igényelheti. Ténylegesen naponta 10-12 fő veszi igénybe. Háznál történő segítségnyújtás engedély szerint 17 fő, ténylegesen 16 fő él ezzel a lehetőséggel. Az étkeztetésnél helyben (Idősek klubjában) étkező ténylegesen 6 fő, kiszállítós és elviteles étkezés összesen 39 fő.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Hátrányos megkülönböztetés a szolgáltatások területén nem megengedett, nincs tudomásunk róla, hogy lett volna ilyen diszkrimináció.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Pénzbeli ellátásokkal nem tudunk pozitívan diszkriminálni, mivel 2008. január 08. napjától adósságrendezési eljárás alatt áll az önkormányzat és csak a kötelezően ellátandó feladatokat biztosíthatja.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

A közösségi élet szinterei sokrétűek település szinten ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, intézmények, egyház, civil szerveződések. A Református Egyház és a civil szervezetek egyre aktívabbak, sokszínű tevékenységükkel hozzájárulnak a község közéletének fejlődéséhez.

a) közösségi élet szinterei, fórumai

Művelődési intézmény:

- Hatvani Dániel Községi Ház és Könyvtár (Fő út 19. földszint). Befogadóképessége megfelelő, a könyvtári kötetek száma: 10.000 db.
(Az iskolával szemben lévő Régi Művelődési Ház (Fő út 20.) életveszélyessé vált, kiürítése szükséges volt, pedig régen az összes községi rendezvény itt került megrendezésre. Felújítására nincs az önkormányzatnak pénze.)

Református Egyház által szervezett „Lelkifröccs”, melynek látogatottsága egyre nagyobb.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

A helyi óvoda és általános iskola által évente többször kerül megtartásra település szintű rendezvény, melyen a lakosság közül bárki részt vehet (pl. farsang).

Közösségi élet alakításában nagy szerepet játszik az 1997-ben létrejött Derzsi Szabadidős Egyesület. Megalakulásuk óta minden évben megrendezésre kerülnek olyan rendezvények, melyek a falu egész lakosságát érinti. Ilyen programok például: Locsolóbál, Kárász-napok, Szüreti felvonulás és bál.

Bejegyzett egyesületek még Polgárőrség, Kossuth Sporthorgász Egyesület, Magyar Vöröskereszt.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A Derzsi Szabadidős Egyesület minden évben önkéntes munka keretén belül a település közigazgatási területén szemétygyűjtési akciót szervez, ahová óvodástól időskorúig mindenkit szívesen lát. Adományozás és önkéntes munka terén egyre nagyobb szerepet kap a Református Egyház a jelenlegi tiszteletes úrnak köszönhetően. Hollandiából érkeznek adományok, valamint holland csoport végzett felújítási munkálatokat a faluban. Ehhez a csoporthoz csatlakoztak helyi önkéntesek is. A Polgárőrség minden hétfőjén szolgálatot teljesít a jobb közbiztonság megteremtése érdekében, továbbá községi szintű rendezvényeken felügyeli a biztonságot, közreműködik az útelterelésben.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A településen 1995. óta működik Roma Nemzetiségi Önkormányzat. A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata többek közt a képviselt közösség érdekképviselésével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különösen tekintettel a helyi önkormányzatnak a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladataira. A nemzetiségi önkormányzat együttműködését az állami és a helyi önkormányzati szervekkel a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 79-86. §-ai rögzítik. A helyi önkormányzat a helyi nemzetiségi önkormányzat részére – annak székhelyén – biztosítja az önkormányzati működést személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működésével kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
tartós munkanélküliség	Közfoglalkoztatás tovább folytatása. Egyéb helyi és nem helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása
bűnöző életmód	hatékonyabb jogszabályok betartatása, rendőrség fokozottabb jelenléte a településen, előadások szervezése, propaganda munka
alulképzettség és a megfelelő szakképzettség hiánya	felnőttképzési lehetőségekhez való csatlakozás, hiányszakmák felmérése, munkáltatók szükségletfelmérése, piackutatás
rossz anyagi körülmények ellenére - ragaszkodva hagyományaikhoz -, erőn felül vállalnak gyermekeket	a szakszolgálatok ez irányban történő felvilágosító munkája
pénz és motiváció hiánya miatt nem vesznek részt egészségügyi prevenciók és szűrő programokban, egészségügyi állapotuk nem jó	szükség esetén önkormányzati mikrobusz biztosítása

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Az alábbiakban segítségül elsőként áttekintjük a gyermekek helyzetének elemzéséhez kapcsolódó definíciókat és szabályozást.

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont)

A **védelemben vétel** a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermekvédelemben vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevitelével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelemben veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermekhelyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt.-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

Pénzügyi és természetbeni ellátások:

- a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- b) a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
- c) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
- d) az otthonteremtési támogatás,
- e) a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
- b) a gyermekek napközbeni ellátása,
- c) a gyermekek átmeneti gondozása.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- a) az otthon nyújtó ellátás,
- b) az utógondozói ellátás,
- c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

- a) a védelembe vétel,
- b) a családbafogadás,
- c) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- d) az átmeneti nevelésbe vétel,
- e) a tartós nevelésbe vétel,
- f) a nevelési felügyelet elrendelése,
- g) az utógondozás elrendelése,

Az ellátások és intézkedések nyújtása és megtétele, azok ellenőrzése, valamint biztosítása során adatok kezelésére az alábbi szervek és személyek jogosultak:

- a) a gyermekek védelmét biztosító hatósági feladat- és hatásköröket gyakorló szervek és személyek (Gyvt. 16. §),
- b) a fővárosi főjegyző,
- c) a gyermekjóléti alapellátást és gyermekvédelmi szakellátást nyújtó szolgáltatás, intézmény fenntartója, vezetője,
- d) a helyettes szülő, nevelőszülő,
- e) a gyermekjogi képviselő, illetve amennyiben a gyermek panaszának orvoslása érdekében feltétlenül szükséges a betegjogi képviselő, illetve az ellátott jogi képviselő,
- f) az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- g) a gyermekvédelmi szakértői bizottság.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet: A köznevelési törvény 2013. szeptember 1-éig hatályban tartja a közoktatásról szóló törvény 121. §-a (1) bekezdésének 14. pontjában rögzített definíciót a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet vonatkozásában, ezt követően a definíciót a Gyvt. fogja tartalmazni². A 2013. szeptember 1-éig hatályos szabályozás értelmében hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát családi körülményei, szociális helyzete miatt megállapították. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője, óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetén a tankötelezettség beállásának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Erről a szülő önkéntesen a Gyvt-ben meghatározott eljárás keretében nyilatkozhat. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

A jegyző összesíti a települési önkormányzat illetékességi területén a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók számát és az ily módon előállított statisztikai adatokat minden év október 31-ig megküldi az illetékes kormányhivatal részére (Nktvr. 27-29. §)³

² A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet Gyvt-ben rögzített definíciója a sablon készítésekor még nem ismert.

³ Iskolaszolga, XXIII. 3., 2012. november

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: A jogosult gyermek számára a települési önkormányzat jegyzője a Gyvt-ben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg. (Gyvt. 18. § (1) a)) A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára a Gyvt. 19. §-a szerint.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás: A támogatásra az rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt hozzátartozó jogosult, aki a gyermek tartására köteles és

nyugellátásban,

korhatár előtti ellátásban,

szolgálati járandóságban,

balettművészeti életjáradékban,

átmeneti bányászjáradékban,

időskorúak járadékában vagy

olyan ellátásban

részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik. (Gyvt. 20/B. § (1))

Kedvezményes gyermek-étkeztetés: A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a gyermek jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételére.

Óvodáztatási támogatás: A települési önkormányzat jegyzője annak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeknek a szülője részére, aki

a három-, illetve négyéves gyermekét beíratta az óvodába, továbbá

gondoskodik gyermeke rendszeres óvodába járatásáról, és

akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága fennáll

pénzbeli támogatást folyósít. (Gyvt. 20/C. § (1))

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

A helyi ellátórendszer a családot a gyermek nevelésében különféle támogatásokkal, és szolgáltatásokkal segíti és személyre szóló támogatások és szolgáltatások nyújtásával biztosítja a családok védelmét. Fő célja: a veszélyeztetettség megelőzése.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A szociális alap- és szakellátáshoz kapcsolódó szempontok érvényesítése, tehát a gyermekek megfelelő ellátáshoz történő hozzáférése érdekében szakmaközi, tehát nemcsak a szociális terület szakembereinek objektívabb probléma-megközelítése és helyzetelemzése indokolt. A HEP során ezért a cél a jelzőrendszer tényleges, helyi működésének feltérképezése és esetleges hiányosságainak hatékony és mérhető orvoslása.

A jelzőrendszer standarjainak hiányosságai és a környezettanulmányok szenzitív adatokra vonatkozó szabályozása helyi korrekciókat és odafigyelést kíván.

A veszélyeztetettséget a jelzőrendszer széleskörű, minden jelzőrendszeri tag bevonásával kell meghatározni. A veszélyeztetettség helyzetének felismerése gyakran az együttműködésre kötelezett szakemberek hiányos jelzései miatt maradnak rejtve. A rendelet szerint definiált veszélyeztetettség – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot - gyakran igen nehezen felismerhető helyzetekből adódik. Igen nagy a látencia a gyermekek bántalmazása, a szexuális abúzus, gyerek és/vagy szülő alkohol- vagy drogfogyasztása kapcsán.

A látencia okai között szerepel, hogy a sértett gyermek gyakran nem tudja, hová fordulhat segítségért, illetve a bántalmazott gyermek és családja nem kerül a gyermekvédelmi rendszer látókörébe, nem kerül kapcsolatba olyan szakemberekkel, akik a bántalmazás gyanújára felfigyelhetnének (ld. ombudsman jelentése az AJB-2227/2010). A helyzetelemzés során ezért nemcsak a meglévő szolgáltatások felsorolását, hanem azok ismertségét, „akadálymentességét” és hatékonyságát is szükséges feltárni és mérni.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatos rendelkezések során, a védelembe vétel elrendelése esetén, illetőleg a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, továbbá a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapításáról szóló határozat meghozatalával egyidejűleg tájékoztatni kell a szülőt azokról a kedvezményekről, juttatásokról, pályázati lehetőségekről, amelyek a gyermeket megilletik. Tájékoztatni kell továbbá a szülőt arról is, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek mikor minősül halmozottan hátrányos helyzetűnek.

Az igazolatlan iskolai hiányzás és ennek következményeként a családi pótlék felfüggesztése esetében a jogalkotó szándéka a gyakorlatban nem mindig érvényesül, azaz az iskolai hiányzás valódi oka, annak részletes feltárása gyakran rejtve marad. Az iskolai hiányzás oka mögött előfordulhat a család részéről történő bántalmazás vagy lehet, hogy a veszélyeztetett helyzet azért áll elő, mert a gyermek anyagi vagy egyéb okokból családfenntartói vagy egyéb funkciókat lát el (dolgozik, ápol valakit, stb.) A helyzetfelmérés során fontos meggyőződni arról, hogy az igazolatlan hiányzások esetén előírt jelzési kötelezettség megfelelően működik-e, valamint rendelkezésre áll-e a valós segítséget, megoldást jelentő, a gyermek érdekeit szem előtt tartó támogató rendszer (ld. 20/2012. () EMMI rendelet, 51. § (3)-(5) bekezdések).

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

	18 év alattiak száma a népességben	Védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszűntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2012	259	12		94
2013	262			
2014	234			
2015	227			
2016	229	32		

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

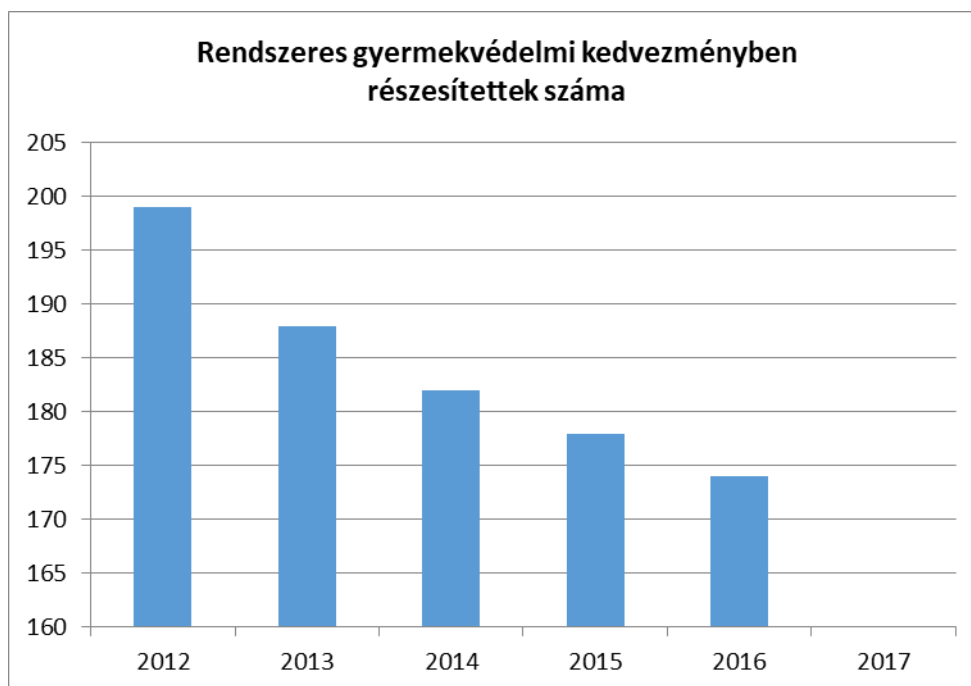
4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a nyugdíjminimumhoz viszonyított egy főre eső havi jövedelem összege és a vagyoni helyzet függvényében állapítják meg, míg a kiegészítő illetve a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban akkor részesítheti a családot az önkormányzat, illetve az illetékes jegyző, amennyiben a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került. Az elemzés során az eljárás objektív és szakmai standardoknak történő megfelelését javasolt szövegesen is értékelni.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény célja a szociális alapon rászoruló kiskorúak, vagy közoktatási intézményben tanuló nagykorúak anyagi támogatása. Ennek formája: a) gyermekétkeztetés normatív kedvezmény b) pénzbeli támogatás (évente két alkalommal: augusztus és november hónapban, feltéve, hogy a kedvezményre való jogosultsága tárgyév augusztus 1-én, illetve november 1-én fennáll c) külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezmény.

	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásban részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesítettek száma
2012	199	4	0	0	0
2013	188	3	0	0	0
2014	182	2	0	0	0
2015	178	3	1	0	0
2016	174	3	1	0	0

A táblázat adatainak diagramokban való bemutatása

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

4.2.1. számú táblázat – A településen szegregált lakókörnyezetben élő gyermekek

A településen élő 0-6 éves gyermekek száma	A településen óvodai ellátásban részesülő gyermekek száma		A településen bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek száma		A településen Biztos Kezdet Gyerekház szolgáltatásaiban részesülő gyermekek száma	
	Összesen	Ebből szegregátumban él	Összesen	Ebből szegregátumban él	Összesen	Ebből szegregátumban él
80	39	39	0	na	0	na
Megközelítés, elérhetőség perc	30	30	0	0	0	0

Tiszaderzszen élő gyerekek óvodai nevelése: a helyi óvoda (engedélyezett férőhely: 50) fejlesztő programokkal, nevelési tanácsadással, logopédussal, korai fejlesztési tanácsadással segíti az odajáró gyerekek testi, értelmi, érzelmi fejlődését. Évről évre növekszik azoknak a szülőknek a száma, akik más településre járatják gyermeküket óvodába.

4.2.2. számú táblázat – Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete

A település szegregált lakókörnyezetben élő, sajátos nevelési igényű tanulók

A településen élő általános iskolás tanulók száma	A településen élő SNI általános iskolás tanulók száma		SNI tanulók ellátásának települése (helyben vagy más település ahol tanulnak)
	összesen	ebből szegregátumban él	
11	na	na	na

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatok

A 160 férőhelyes általános iskolában már csak az alsó tagozat működik. 1-3 osztályba összesen 11 fő jár. Sajnos az utóbbi években felerősödött az a tendencia, hogy a szülők más településre íratják át iskolába gyermeküket, így Abádszalókra, Tomajmonostorára és Tiszafüredre. Az iskola a falu központjában helyezkedik el, idejárnak a gyermekek.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Egészségügyi ellátás: az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény adja, amely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,

- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A gyermekek számára nyújtott gyermekjóléti szolgáltatás, szociális ellátások: A hatályos jogi szabályozás alapján a gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A szolgáltatás elvi alapjai, működésére vonatkozó szabályozók jogszabályi kereteit a Gyvt., valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet adják. A gyermekjóléti szolgáltatást az adott fenntartó (önkormányzat, kistérségi társulás, egyház, civil szervezet, stb.) gyermekjóléti szolgálat által biztosítja. A gyermekjóléti szolgálat tevékenységének jelentős része eléri az adott település valamennyi gyermekét, szolgáltató és megelőző funkcióval bír. Tevékenységét összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti szolgálat az általa ellátott településrészen, településen figyelemmel kíséri valamennyi, 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának formái

- a) a bölcsőde, a hetes bölcsőde,
- b) a családi napközi,
- c) a családi gyermekfelügyelet,
- d) a házi gyermekfelügyelet,
- e) az alternatív napközbeni ellátás.

A gyermekek átmeneti gondozása keretében – kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja – a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról, vagyis teljes körű ellátásáról kell gondoskodni.

Fogyatékos gyermekek ellátáshoz történő hozzáférése: a szakértői bizottság szakvéleménye alapján a fogyatékos gyermek legfeljebb hatéves koráig fejlődését biztosító korai fejlesztésben és gondozásban, vagy fejlesztő felkészítésben vehet részt. A Szt. rendelkezése szerint a nappali ellátás keretében gondoskodni kell többek közt a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek napközbeni tartózkodásáról, étkeztetéséről.

Gyermekeitkeztetés: Ha a szülő (törvényes képviselő) eltérően nem rendelkezik, a fenntartó az óvodában és az iskolában a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkeztést és két további étkeztést. Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető (Gyvt. 151. §). Ezen szabályokat kell alkalmazni a nyári szociális gyermekétkeztetés esetében is.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2012	1	52
2013	1	52
2014	1	64
2015	1	50
2016	1	70

Évek óta a védőnői álláshelyek száma egy. A védőnői feladatokat egy főállású védőnő látja el, aki heti két alkalommal Tiszaszőlős településen is helyettesít.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Háziorvos által ellátott esetek száma	Gyermekorvos által ellátott esetek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott esetek száma
2012	0	0	0	12604
2013	0	0	0	11431
2014	0	0	0	9739
2015	0	0	0	9276
2016	0	0	0	8340

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

	Bölcsődék száma	Bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2012	0	0	0	0
2013	0	0	0	0
2014	0	0	0	0
2015	0	0	0	0
2016	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, helyi adatgyűjtés

Településünkön bölcsőde nincs.

d) gyermekjóléti alapellátás

4.3.4. számú táblázat - Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma	Családi napköziben a térítésmentes férőhelyek száma	Családi napközeiben gondozott gyermekek száma
2012	0	0	0
2013	0	0	0
2014	0	0	0
2015	0	0	0
2016	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi adatok

Településünkön családi napközi nem működik.

e) gyermekvédelem

A Gyermekjóléti Szolgálat meghatározó szerepet tölt be, fő feladata a gyermekek védelme. A gyermekvédelem a családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. Pénzügyi és természetbeni ellátások:

- a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- b) a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
- c) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
- d) az otthonteremtési támogatás,
- e) a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A Gyermekjóléti Szolgálat munkatársa hetente két alkalommal található meg az Idősek klubja épületének egyik helyiségében. Amennyiben nem tartózkodik Tiszaderzsén, úgy a családgondozón keresztül bármikor elérhető telefonon.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Az elmúlt két évben az önkormányzat által megszervezésre került a nyári napközi napi 4 órában. Felnőtt felügyelete mellett, meleg étkeztetés igénybevételével megoldottá vált azon gyerekek elhelyezése, akiknek a szülei dolgoztak és másképpen nem tudták megoldani a napközbeni ellátásukat.

Sportolási lehetőség a hét minden napján adott a sportcsarnokban, a kispályán, a focipályán valamint a Tisza partján. A sportcsarnokba nyitvatartási idő leteltével, valamint hétvégén is be lehet menni előzetes egyeztetés után. Sajnos a településen gyermekek részére játszótér nem áll rendelkezésre.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

A Gyvt. 41. § (1) értelmében a gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A törvény 146. § (4) bekezdés értelmében a gyermekek napközbeni ellátása keretében biztosított gyermekétkeztetés szabályait kell alkalmazni a bölcsődében, hetes bölcsődében, a családi napköziben, a családi gyermekfelügyelet során, az óvodában, a nyári napközis otthonban, az általános és középiskolai diákotthonban, kollégiumban, illetve az itt szervezett externátusi ellátásban, az általános iskolai menzai ellátás, továbbá – ha külön jogszabály másképpen nem rendelkezik – középfokú iskolai menzai ellátás keretében, a fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó intézményben, illetve a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében, a szociális nyári gyermekétkeztetés keretében nyújtott étkeztetésre. Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a halmozottan hátrányos helyzetű óvodáskorú gyermekek és az 1-8. évfolyamon tanulók ingyenesen, míg a hátrányos helyzetű tanulók 50%-os térítési díj ellenében jogosultak étkeztetésben részesülni. A gyermekétkeztetés helyi vállalkozó által működtetett melegkonyhás egység leválasztott részében történik. A közétkeztetéssel kapcsolatban problémák jelentkeznek a helyi, gyakrabban a kiszervezett élelmiszerek esetében amikor nem mindig biztosított az életkor specifikus étrend. a közétkeztetéssel kapcsolatban az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 50. § (3) bekezdése kimondja: a közétkeztetésben – különös tekintettel az egészségügyi, szociális és gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésre – az élettani szükségletnek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani.

A nyári gyermekétkeztetésnél az állam által az önkormányzatnak nyújtandó támogatás feltétele, hogy a települési önkormányzat vállalja, hogy (2012-ben) legalább 44, legfeljebb 54 munkanapon keresztül biztosítja a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő kiskorú gyermekek (a továbbiakban: rászoruló gyermekek) étkeztetését napi egyszeri melegétkeztetés formájában a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 151. § (1) bekezdés g) pontja alapján ingyenesen vagy kedvezményesen.

2018. évben is a többi évhez hasonlóan lehetőség nyílik az önkormányzat számára, hogy támogatást kérjen a szociális nyári gyermekétkeztetés megszervezéséhez és élünk is ezzel a lehetőséggel.

Ingyenes tankönyvellátásra, egyben 50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosult a vonatkozó jogszabályok alapján az a tanuló, aki tartósan beteg, testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, három- vagy többgyermekes családban él. Ingyenes tankönyvellátásra jogosult az tanuló is, aki: nagykorú és saját jogán iskoláztatási támogatásra jogosult, pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl. dyslexia, dysgraphia, dyscalculia, mutizmus, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar).

A kedvezményekre vonatkozó jogszabályok: a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény, az éves költségvetési törvény, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, a tankönyvpiac rendjéről szóló 2001. évi XXXVII. törvény, az éves költségvetési törvény végrehajtási rendelete a települési önkormányzatok részére szociális nyári gyermekétkeztetés céljából adott évben nyújtott támogatás igénylésének, folyósításának és elszámolásának részletes szabályairól (2012-ben a 23/2012. (IV. 18.) NEFMI rendelet)

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Ilyenről nincs információnk. Nincs hátrányos megkülönböztetés, nem érkezett panasz.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

3H gyermekek teljes körű óvodai ellátásának, ingyenes étkeztetésének biztosítása.

Szakkörök, tehetségfejlesztő foglalkozások, idegen nyelvből és számítástechnikai oktatásból plusz órák, kirándulások.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Az óvodában a 2H és 3H gyermekek szűrése egyéni fejlesztése az SNI gyermekek helyben történő fejlesztése szakemberekkel a Tiszafüredi Pedagógiai Szakszolgálattól fejlesztő pedagógussal és logopédussal. Az iskolában ezen gyerekek ellátása integráltan történik. SNI gyermek jelenleg nincs, de a leendő első osztályban lesz két fő. Az ellátásukban utazó gyógypedagógus fog segíteni a Tiszafüredi Szakszolgálattól. A BTMN gyermekek száma 17 fő. Helyi fejlesztő pedagógus segít nekik heti 2-2 órában délután. Tanórákon differenciáltan foglalkoznak velük a pedagógusok illetve heti egy órában felzárkóztató foglalkozásban részesülnek.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	1	
Óvodai férőhelyek száma	50	
Óvodai csoportok száma	2	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6.30-tól 17.00-ig	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	07.29-től 08.24-ig	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	4	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	4	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	2 fő	0
Kisegítő személyzet	0	0

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Az SNI-s gyerekekhez jó lenne gyógypedagógus, de sajnos még jelenleg nincs. Az iskolában logopédus tavaly járt, most nincs olyan gyermek, aki miatt igény lenne rá, a pszichológus péntekenként foglalkozik a gyerekekkel.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs

Nincs megkülönböztetés.

4.4.3. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 3.

	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermek- csoportok száma	Óvodai férőhelyek száma	Óvodai feladat-ellátási helyek száma	Óvodába beírt gyermekek száma	Óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2012	51	2	50	1	36	2
2013	46	2	50	1	37	2
2014	49	2	50	1	32	2
2015	53	2	50	1	38	2
2016	53	2	50	1	40	2

Az óvodai férőhelyek kihasználtsága 66 % és 90 % között mozog. Mindkét csoportban megtalálhatók a 3-6 éves korú gyermekek. Óvodai gyógypedagógiai csoport nincs, de az alábbi szolgáltatások biztosítottak:

- nevelési tanácsadás
- logopédia
- fejlesztő pedagógus
- korai fejlesztés és tanácsadás

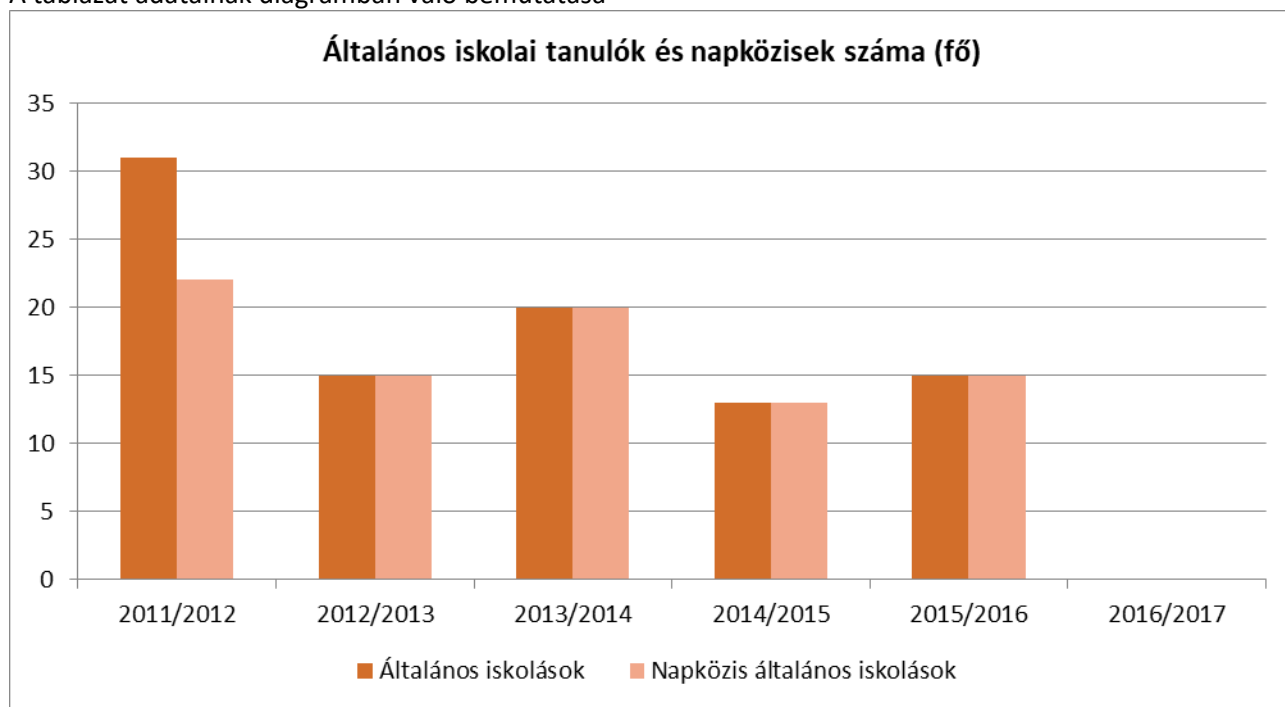
d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

A tagintézmény vezető elmondása szerint visszajelzések alapján nincs baj az iskolás gyerekekkel, akik itt helyben is jó tanulók voltak most is megyei versenyre járnak, illetve kitűnő tanulók a kisgimnáziumban.

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanuló száma

	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma	általános iskolások száma	napközis tanulók száma	
	fő	fő	fő	fő	%
2012/2013	31	0	31	22	71,0%
2013/2014	15	0	15	15	100%
2014/2015	20	0	20	20	100%
2015/2016	13	0	13	13	100%
2016/2017	15	0	15	15	100%

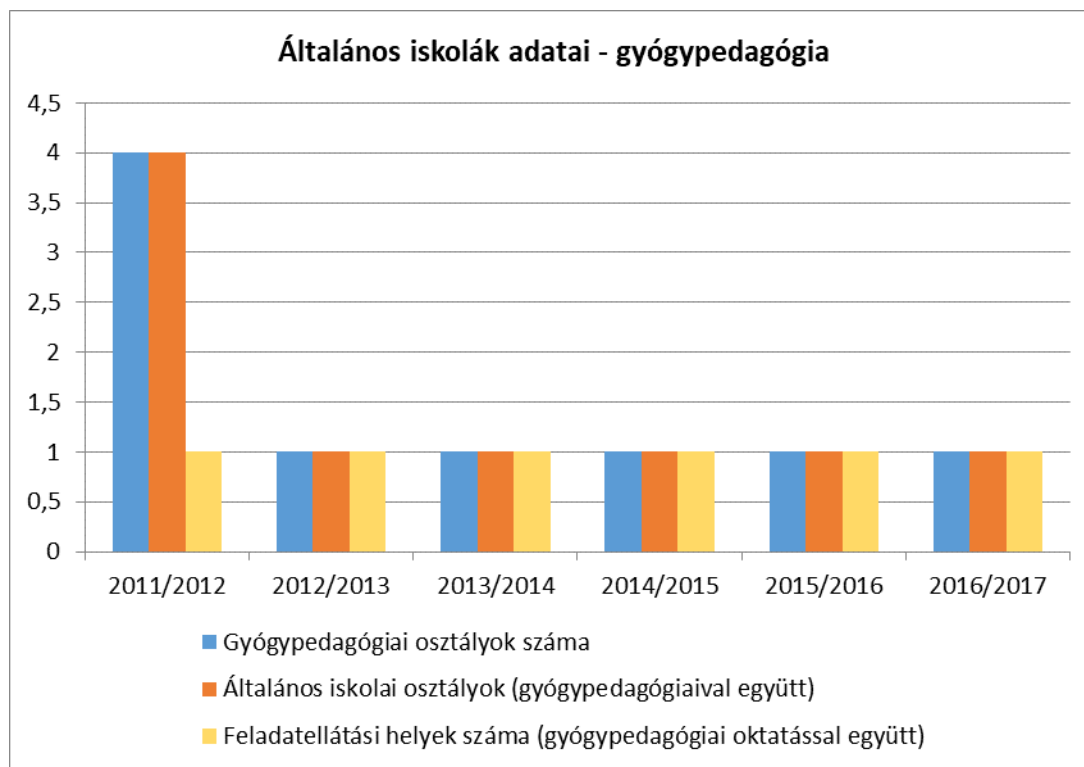
A táblázat adatainak diagramban való bemutatása

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai

	általános iskolai osztályok száma			általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban			általános iskolai feladat-ellátási helyek száma
	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	db
2012/2013	4	0	0	0	0	0	1
2013/2014	1	0	0	0	0	0	1
2014/2015	1	0	0	0	0	0	1
2015/2016	1	0	0	0	0	0	1
2016/2017	1	0	0	0	0	0	1

A táblázat adatainak diagramban való bemutatása.

2008 év ősztől megszűnt a helyi általános iskola felső tagozata. 2011 évben 1-4 évfolyamban minden évben egy-egy osztályt indítottak, 2012 évtől a drasztikus létszám csökkenés miatt összevont osztályban történik a tanítás.

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

	8. évfolyamot eredményesen befejezettek száma / aránya a nappali rendszerű oktatásban
	Fő / %
2012/2013	0
2013/2014	0
2014/2015	0
2015/2016	0
2016/2017	0

2008 ősztől nincs felső tagozat a helyi általános iskolában, más intézményi adat nem áll rendelkezésünkre.
e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Szakkörök, tehetségfejlesztő foglalkozások idegen nyelvből és számítástechnikai oktatásból plusz órák az iskolában. Óvodában és iskolában is kirándulások szervezése.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma magas	a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számának további csökkentése
alultápláltság, és egészséges táplálkozás hiánya	szülők figyelmét felhívni az egészséges tudatos táplálkozásra, törekedni kell, hogy az ingyenes étkezés minél változatosabb, és gazdagabb legyen
családon belül bántalmazás	szülők figyelmének felhívása, jelzőrendszer, családsegítő szolgálat, gyermekjóléti szolgálat szoros kapcsolattartás, együttműködés
szabadidő hasznos eltöltésének hiánya	szabadidős foglalkozások szervezése (sport, zene, tánc) játszótér megépítése, Községi házban gyermekprogramok szervezése heti rendszerességgel, nyári napközi
sportolási lehetőségek hiánya	sporteszközök beszerzése, sport szakkörök létrehozása, tornacsarnok jobb kihasználása, tornaszoba kialakítása az iskolában, úszás-oktatás megszervezése
A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében. A Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv, a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról, a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

Hosszú út vezetett ahhoz, hogy a nőknek sikerült kivívniuk az egyenjogúságukat. Ennek ellenére az tapasztalható, hogy napjainkban a férfiakkal szemben hátrányos megkülönböztetés éri a nőket. Napjainkban a nők aktívan képviseltetik magukat a munkaerő piacon de a családi életben és a háztartásban végzett munka is nagy terhet ró rájuk. A hagyományos női szereppel szembeni elvárásoknak is meg kell felelniük. Az anyagiak miatt egyre több nő kényszerül arra, hogy munkát vállaljon és ne csak a családnak szentelje az életét.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

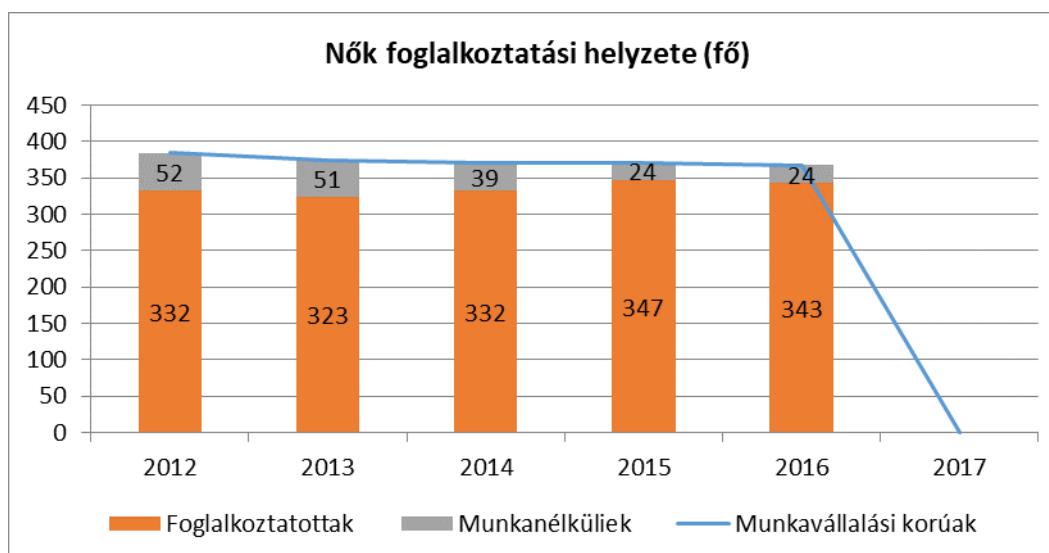
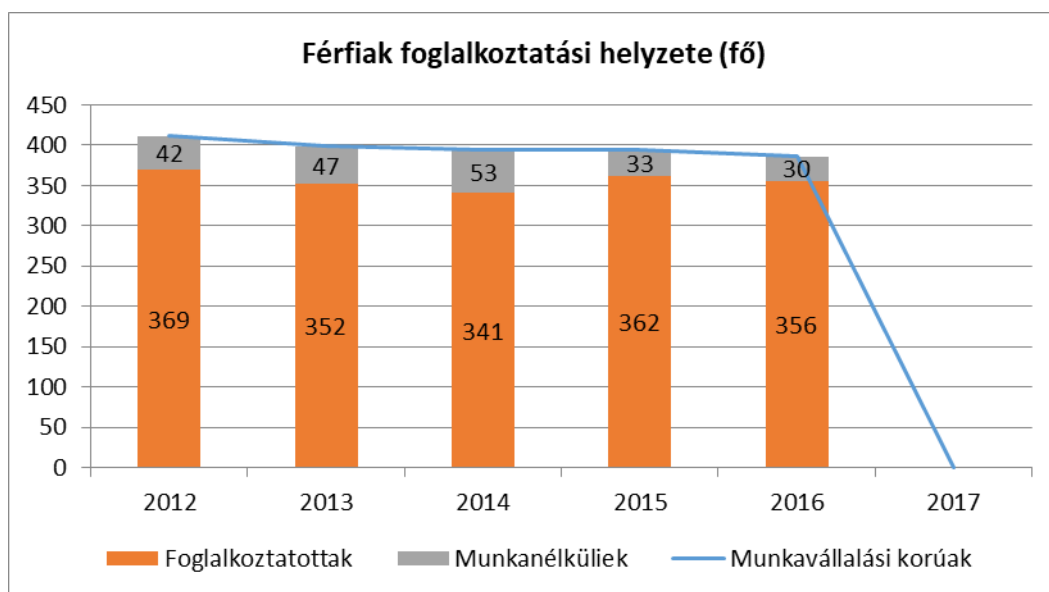
A nők aktív szereplőik a munkaerő piacnak de több szinten is hátrányos megkülönböztetés éri őket. Hátrányos helyzet érheti őket a gyermekvállalás miatt, a hagyományos társadalmi norma és értékrendszer miatt. Vizsgálatok megállapították, hogy Európában a legtöbb időt házimunkával és a gyermekeik körüli teendőkkel a magyar nők töltik.

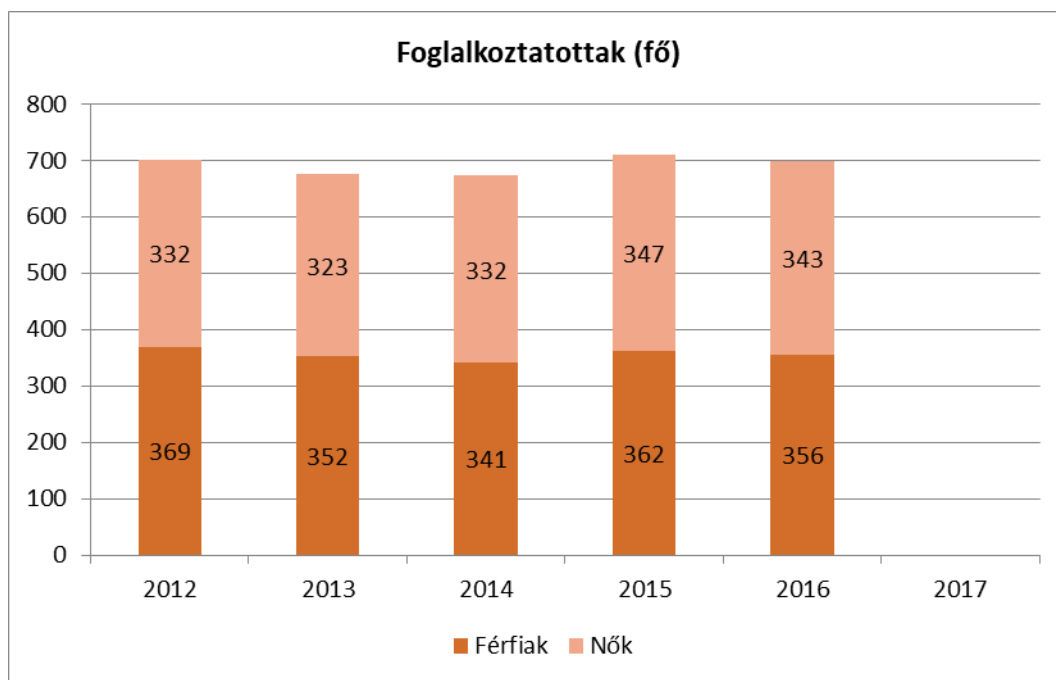
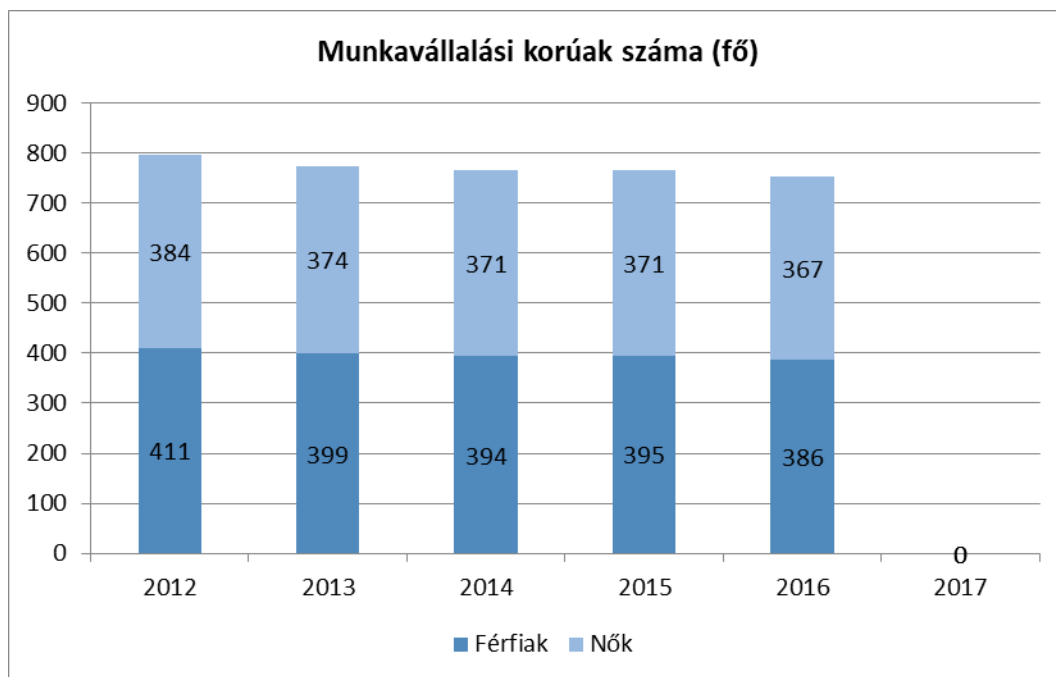
a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

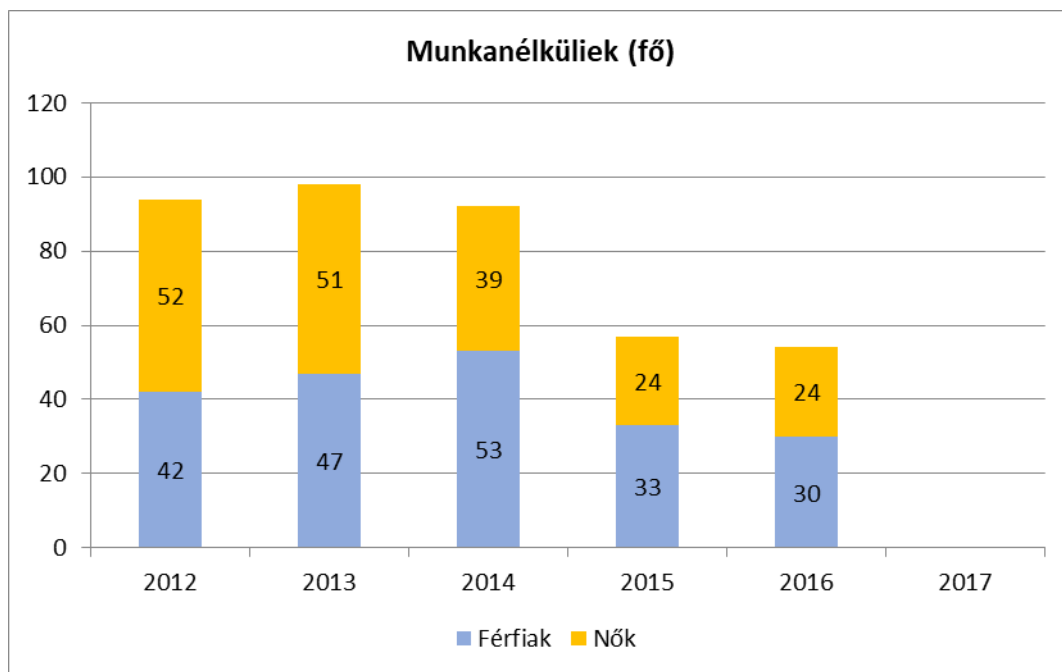
5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2012	411	384	369	332	42	52
2013	399	374	352	323	47	51
2014	394	371	341	332	53	39
2015	395	371	362	247	33	24
2016	386	367	356	343	30	24

A táblázat adatainak diagramban való bemutatása

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Nem áll rendelkezésünkre adat.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Ilyen adat nem áll rendelkezésünkre.

d) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Nincs információnk róla.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

5.2 számú táblázat - A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

A településen bölcsőde nincs, de az óvodába 2,5 éves kortól lehet vinni a gyerekeket, mert van férőhely. Bölcsődére nem is nagyon lenne igény, mivel kevés anya dolgozik. Családi napközi, családi gyermekfelügyelet, házi gyermekfelügyelet, illetve alternatív napközbeni ellátás sem biztosított. A helyi óvodáról és általános iskoláról a fentiekben már írtunk.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A védőnői hálózat hatékony működése a gyermek és az anya védelmét is szolgálja. A családtervezéssel, gyermekvállalással összefüggő ismeretek átadása legfőképpen a védőnői szolgáltatáson keresztül történik, de továbbá segíti a mindennapokban az ismeretek bővítését a családsegítő szolgálat is.

A család- és nővédelmi gondozást az Eütv. 41. §-a rögzíti, ennek értelmében biztosítani szükséges a gyermekvállalás körülményeinek elősegítését a tanácsadás és gondozás eszközeivel, a családtervezéssel

összefüggő ismeretek átadását és a nők egészségvédelmét szolgáló intézkedéseket. A családok nagy részére az a jellemző, hogy nincs tudatos családtervezés. Teherbeesés ellen nem védekeznek, melynek sokszor anyagi okai vannak. Nem ismerik a fogamzásgátló módszereket. A gyógyszer szedését is elutasítják valamint a méhen belüli felhelyezhető eszközöktől félnek. Többször előfordult, hogy az anya a nem tervezett gyermeket megszülte és a kórházban hagyta.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2012	1	52	52
2013	1	52	52
2014	1	64	64
2015	1	50	50
2016	1	70	70

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. tv. és a Büntető törvénykönyv tartalmazza. A családon belüli erőszakról nincs önálló tényállás, a párkapcsolati erőszakra jelenleg a Büntető törvénykönyv különböző tényállásai vonatkoznak, ld. testi sértés, zaklatás, távoltartás.

A nők elleni erőszak különböző formáira, vagy ugyanezeknek nem a párkapcsolaton belül megnyilvánuló formáira (pl. szexuális jellegű visszaélések) is a Büntető törvénykönyv releváns paragrafusai vonatkoznak. A zaklatás, szexuális vagy családon belüli erőszak miatt történt rendőrségi feljelentések száma alulmarad a tényleges esetek számától, mivel az áldozat nem mer feljelentést tenni. Leginkább a családon belüli erőszakot titkolják el. Hivatalosan nincs tudomásunk ilyen esetekről, de településünkön is nagyon sok olyan helyzetben lévő nő él, akik valamilyen szempontból kiszolgáltatott helyzetben van az őt bántalmazóval szemben. A bántalmazást kiváltó okok lehetnek: munkanélküliség, alkohol, alacsony iskolai végzettség, kilátástalanság, szegénység.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

Tiszaderzszen a krízis helyzetbe kerülők teljesen kiszolgáltatottak, nagy részüknek az igénybe vehető szolgáltatásokról, azok elérhetőségéről nincs információjuk. Szükség esetén a családsegítő szolgálathoz tudnak fordulni, ahol felvilágosítást nyújtanak számukra.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

5.6. számú táblázat - A nők szerepe a helyi közéletben

	Képviselőtestület tagja		Városi bíróság és ítéltáblák vezetői		Községi ülések tagjai	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
2012	4	2	na	na	na	na
2013	4	2	na	na	na	na
2014	4	2	na	na	na	na
2015	4	2	na	na	na	na
2016	4	2	na	na	na	na

A városi bíróság és ítélőtáblák vezetőiről, közgyűlések tagjairól nincs adat. Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a nők képviselete is, mert ez szolgálja a közös érdeket. A táblázatból kiderül, hogy helyi szinten a döntéshozásban feleannyian képviseltetik a nők magukat, mint a férfiak.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A településen beazonosított problémák felszámolására irányuló kezdeményezésekről nincs információ.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
képzetlenebbek, elavult szakmákkal rendelkeznek	továbbképzések, tanfolyamok szervezése a munkaügyi központon keresztül
családon belüli erőszak	A jelzőrendszer hatékonyabbá tétele, tájékoztató előadások szervezése, családsegítő szolgálat igénybevétele. Lakossági tájékoztató fórum,
felhívás az egészséges életmódra, szűrővizsgálatok hiánya	szóráanyagok készítése és felvilágosító esték szervezése, séta az egészségért a mellrák ellen
szabadidő rossz kihasználása	főző tanfolyamok, klubok szervezése, népi mesterségek, női tevékenységek megtanítása (szövés-kötés-horgolás stb.) nő klub

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők vonatkozásában az alábbi jogszabályi rendelkezések irányadók:

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer

saját jogú; és

hozzátartozói

nyugellátásokat biztosít.

A saját jogú nyugellátások körébe tartozik:

az öregségi nyugdíj,

a rehabilitációs járadék.

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás:

az özvegyi nyugdíj;

az árvaellátás;
a szülői nyugdíj;
a baleseti hozzátartozói nyugellátások; valamint
özvegyi járadék.

Időskorúak járadéka

A Szt. értelmében az időskorúak járadéka azon idős személyek részére biztosít ellátást, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek. A Szt. 25. §-a szerint az ellátást a települési önkormányzat jegyzője állapítja meg.

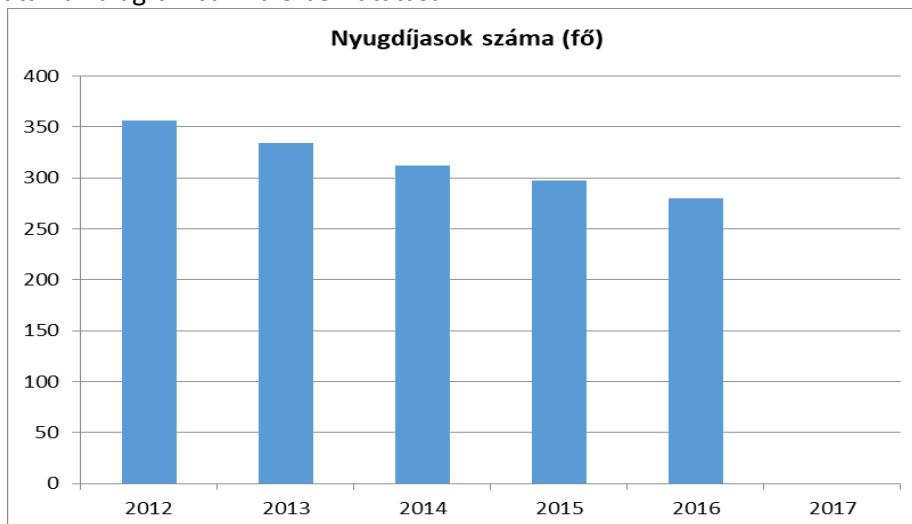
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Napjainkra jellemző, hogy a 65 év feletti lakosság aránya összlakossághoz viszonyítva jelentősen növekszik. Miután ez a korosztály a munkájától visszavonult gyakorta szegényesedés jellemző rájuk. A nyugdíjba vonulás a munkahely elvesztése mellett az emberi kapcsolatok megszűnését, leépülését is jelenti. A gyerekek gyakran más településre költöznek megélhetés céljából, a szülők anyagi és fizikális okok miatt egyre kevesebbet keresik fel őket, elmagányosodnak. Mivel a településen rossz a közbiztonság félnek az erőszaktól, bűnözéstől, szürkület után már bezárkóznak lakásukba, nem keresik a kapcsolatokat. Fő kikapcsolódásuk a televízió, elenyésző részük veszi igénybe a napközbeni ellátás által nyújtott előnyöket az Idősek klubjába. A nemek aránya közötti eltérés jelentős a nők javára.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2012	140	216	356
2013	126	208	334
2014	120	192	312
2015	114	183	297
2016	108	172	280

A táblázat adatainak diagramban való bemutatása.

Az öt éves időintervallumban 2012-től kezdődően a nyugdíjasok száma fokozatosan csökken. Öt év alatt 76 fővel lettek kevesebben. Ez magyarázható az elhalálozások számával, a szociális otthonokba történő beköltözéssel illetve a gyermekükhöz való költözéssel. Jogszabályi változásnak köszönhetően is csökkent, a nyugdíjszerű ellátásból többen kikerültek.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Adatok nem állnak a rendelkezésünkre, de a településen élő idősebb korosztályból az egészségesek szívesen végeznének jövedelem kiegészítő tevékenységet a jövedelmi helyzetük javítása érdekében.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Nappali ellátás keretén belül az Idősek klubjában, szabadidős foglalkoztatásban szőnyegszövés, tojásfestés kötés, horgolás stb. végezhető.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Nem áll rendelkezésünkre információ.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

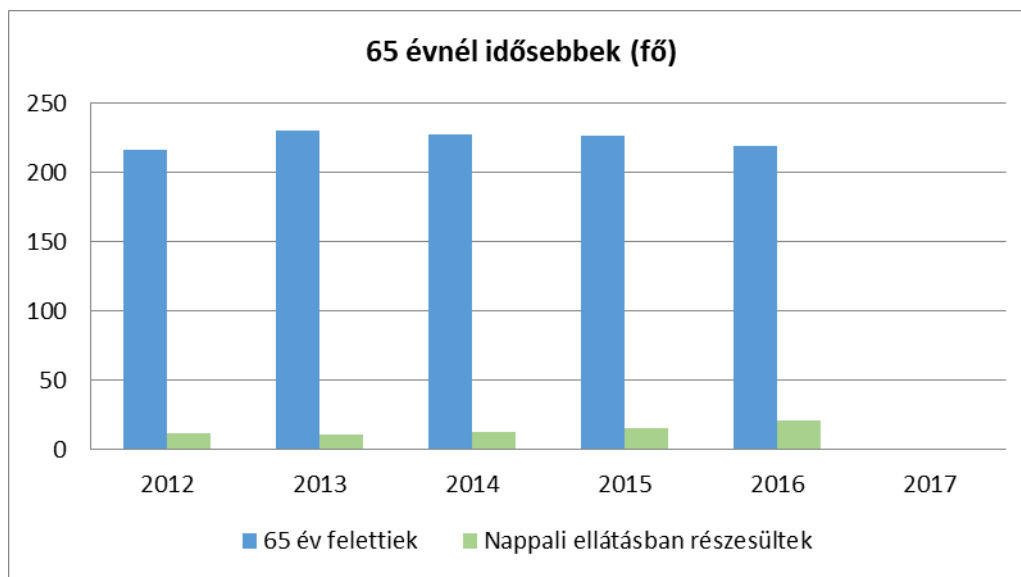
Az egészségügyi, szociális és egyéb szolgáltatások egy része a település minden állampolgára részére biztosított. Egy része kor alapján az időskorúak részére szerveződik. A települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulókat részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

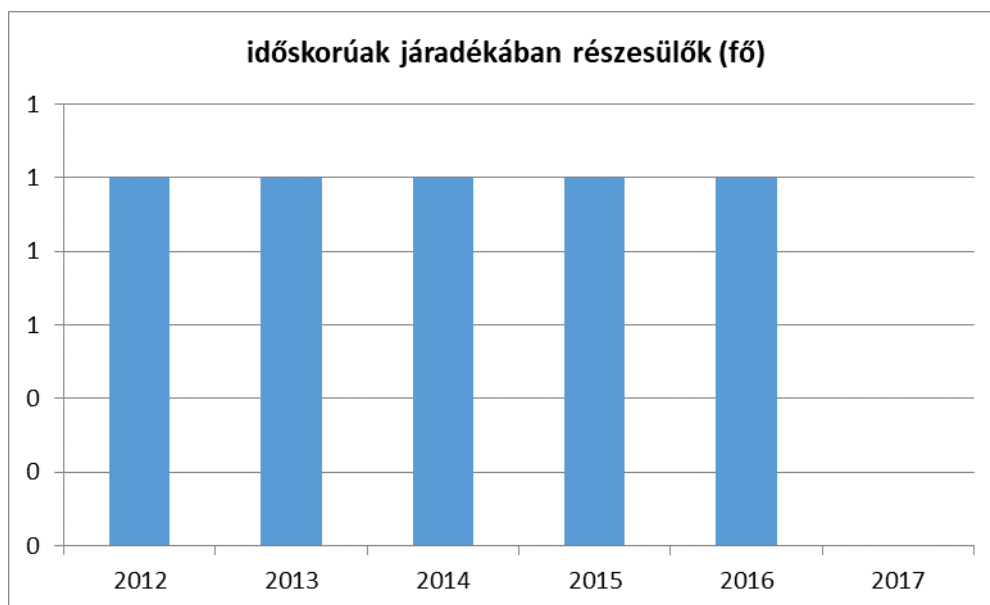
	65 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	fő	fő	%
2012	216	12	5,56%
2013	230	11	4,78%
2014	227	13	5,73%
2015	226	16	7,08%
2016	219	21	9,59%

A táblázat adatainak diagramban való bemutatása.

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesülők száma

	időskorúak járadékában részesülők száma
2012	1
2013	1
2014	1
2015	1
2016	1

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Nincs róla információnk.

c) idősek informatikai jártassága

Nincs róla információnk.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Intézményi kereteken belül az Idősek Klubja által szervezett programon vannak csak.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
egészségi állapotok romlása	szoros együttműködés a háziorvossal
elmagányosodás, kapcsolatok beszűkülése, szabadidős programok hiánya	jelenlegi szolgáltatások hatékonyabbá tétele, előadások, programok szervezése, informatikai tudás megszerzése
Idősek klubjába való eljutási probléma (távolság, járási nehézség, egyéb fogyatékoságok)	helyi közlekedés megoldása, kapcsolattartás folyamatossága
bűnmegelőzés, bűnelkövetési problémák többszöri felmerülése az idősek körében	felvilágosítási, tájékoztatási fórumok külső szakemberek (rendőrség) bevonásával

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékos-sággal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

7.1 A településen fogyatékos-sággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A Fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. Törvény (továbbiakban: Fot.) 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult.

A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- b) elismerten fizikai, elméleti vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- a) rehabilitációs ellátásban részesül,
- b) aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült.

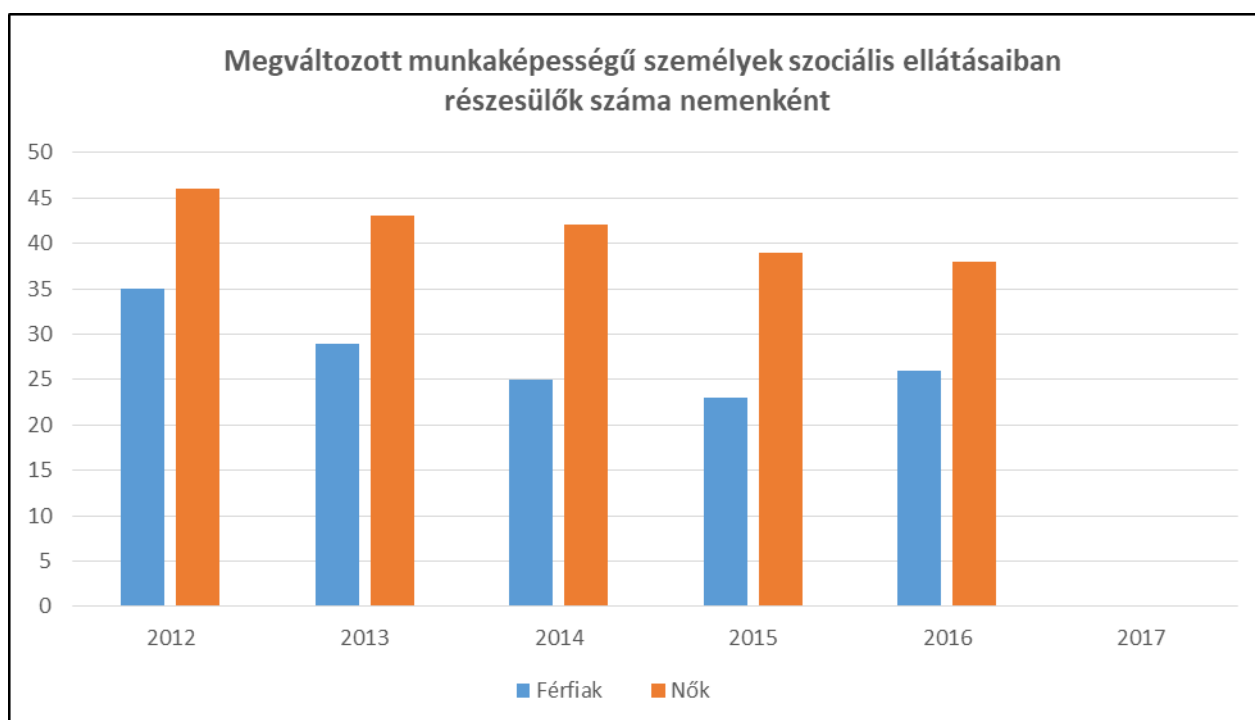
(Flt. 57/B §.)

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésünkre értékelhető statisztikai adatok, így nem tudunk pontos képet alkotni ezen csoport lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről. Tiszaderzszen probléma, hogy a fogyatékkal élőknek foglalkoztatási lehetőség nem biztosított. Olyan foglalkoztatási szakemberrel sincs kapcsolat, aki a fogyatékos személy állapotának ismertetében javaslatot tenne a foglalkoztatás jellegére és helyére.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű és egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - férfiak	egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - nők
2012	35	46
2013	29	43
2014	25	42
2015	23	39
2016	26	38

A táblázat adatainak diagramban való bemutatása.

A megváltozott munkaképességűek száma 2012-től folyamatos csökkenést mutat.

7.1.2. számú táblázat – Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma		
	önkormányzati fenntartású intézményben	egyházi fenntartású intézményben	civil fenntartású intézményben
2012	0	0	0
2013	0	0	0
2014	0	0	0
2015	0	0	0
2016	0	0	0
2017	0	0	0

A fogyatékkal élő személyek ellátása az emberek felfogása miatt nem intézményi hálózaton keresztül történik, hanem családok nagy erőfeszítések árán próbálják megoldani ezt a nehéz feladatot. Közeli hozzátartozók inkább felvállalják, hogy ápolási díjban részesülnek, nem vállalnak munkát, de ezzel anyagi hátrányba kerül a család.

7.1.3. táblázat - Fogyatékos személyek részvétele a foglalkoztatásban

A közfoglalkoztatás nem speciálisan a fogyatékos személyek részére biztosított foglalkoztatási forma, bár nem kizárt, hogy fogyatékos személy is foglalkoztatásra kerül a rendszerben. A foglalkoztatást szervező nem tartja nyilván a fogyatékos személyeket, ezért az adatszolgáltatás illetve a foglalkoztatásba bevont fogyatékosok száma nem vizsgálható. Ennek ellenére megkísérelhető az adatgyűjtés a következők szerint.

Aktuális jogszabály: - 2011. évi CXCI. törvény a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról.

1998. évi XXVI. törvény A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásaival kapcsolatos eljárási szabályokról szóló 327/2011. (XII.29.) Korm. rendelet

A megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók akkreditációjának, továbbá az akkreditált munkáltatók ellenőrzésének szabályairól szóló 176/2005. (IX.2.) Korm. rendelet

A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Községünk területén olyan munkalehetőség ahol fogyatékkal élők dolgozhatnak nincs, de arról sincs tudomásunk, hogy e személyek más településen munkát vállalnak. 10-12 fő jelezte önkormányzatunknak, hogy anyagi helyzetének javítása érdekében az egészségi állapotának megfelelő munkaviszonyt szeretne létesíteni. A közfoglalkoztatásba jelenleg nem vesz részt fogyatékkal élő.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Lakókörnyezetünkben a fogyatékos személyek részére a személyes szociális gondoskodási ellátások közül a nappali ellátás (Idősek klubja, házi szociális gondozás, étkezés) biztosított annak, aki igényli. Itt segítenek az önálló életvitelben, annak fejlesztésében. Az intézmény dolgozói és az ellátottak között szoros, néha családi kapcsolat alakul ki.

Az intézményben üres férőhelyek vannak, nincs kihasználva.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzübeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Az alábbiakban felsoroljuk az ellátási formákat, amelyeket jogszabályok biztosítanak a fogyatékkal élő személyek számára.

Ellátási formák:

Fogyatékosági támogatás: A Fot. 22. §-a alapján biztosított fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzübeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.

Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult

Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult,

aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,

aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,

akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül

Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:

Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás

Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon

Aktuális jogszabályok:

141/ 2000(VIII.9.) Korm. rend A súlyos fogyatékosná minősítésének és felülvizsgálatának valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól.

218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról

1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról

7.3.1. Fizikai és infokommunikációs akadálymentesítettség

A Polgármesteri Hivatal szociális ügyintézője az érdeklődő fogyatékos személy számára információt nyújt arra vonatkozóan, hogy jogszabály szerint milyen pénzübeli és természetbeni ellátásokat vehet igénybe és ügyét mely szervnél intézheti.

7.2.1. táblázat - Fogyatékkal élő személyek pénzübeli és természetbeni ellátása, kedvezmények

A lehetséges kedvezmények igénylése és rendszeres használata nem feltétlenül az önkormányzat bevonásával történik. Így az adatgyűjtés korlátozott. Nem nyilvántartott, hogy hányan élnek a tömegközlekedésben elérhető kedvezményekkel, az adókedvezménnyel. Vannak olyan természetbeni ellátások, melyek nem a fogyatékosokhoz, hanem az alacsony jövedelemhez kötöttek.

1993. évi III. tv. (Szt.) alapján	
Pénzübeli ellátás	Fogyatékos személyek száma
Időskorúak járadéka	na
Aktív korúak ellátása	na
Rendszeres szociális segély	na
Lakásfenntartási támogatás	na
Ápolási díj	na
Temetési segély	na
Átmeneti segély	na
Természetbeni ellátás:	
Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság Itt azokra a fogyatékos személyekre kérdezzük, akik az önkormányzat javaslatára, rászorultsági alapon kapnak TAJ kártyát az OEP-től.	na
Közgyógyellátás. Ez a fogyatékos személyeknek alanyi jogon jár, nem fogyatékos személyek rászorultsági alapon vehetik igénybe. Mivel a településen élő fogyatékos személyek számának megállapítása nehéz, ez az adat is fontos mutató lehet.	na
Adósságkezelési szolgáltatás	na
Energia felhasználási támogatás	na
Más jogszabályok alapján nyújtott ellátások	
Fogyatékosági támogatás	na
Rokkantsági járadék	na
Személygépkocsi átalakítási támogatás	na
Közlekedési kedvezmény Személygépkocsi szerzési kedvezmény	na
Parkolási igazolvány	na

Nem áll rendelkezésünkre adat.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Önkormányzat tulajdonában lévő középületek: Tiszaszőlősi Közös Önkormányzati Hivatal Tiszaderzsi Kirendeltsége, Községi ház és könyvtár, Hat-Szín Virág Óvoda, Általános Iskola, Orvosi Rendelő, Egészség ház, Idősek Klubja, Sportcsarnok, Ravatalozó. A hivatal és a ravatalozó épületének kivételével mindegyik intézmény külső akadálymentesítése megoldott, a belső viszont egyik intézményben sem. Más jellegű szolgáltató épületek így a Posta, Takarékszövetkezet külső akadálymentesítése megvalósult, a belső nem. A kereskedelmi és vendéglátó egységek akadálymentesítéséről nincs információnk.

7.3.1. táblázat – Akadálymentesítés 1.

Közhasznúak azok az épületek, melyek használata senki számára sem korlátozott. Ebbe a körbe tartoznak az oktatás bármely szintjét befogadó épületek vagy épületrészek, az egészség-, szociális, kulturális, művelődés, sport célú építmények. Ilyenek és tevékenységük súlya miatt kiemelten fontosak az önkormányzati, a hatósági, a közigazgatási, az igazságszolgáltatási célokra fenntartott épületek vagy épületrészek. A mozgásukban akadályozottak, az idősek, nők- és gyermekek a fizikai akadálymentességet igénylik, a többi fogyatékos csoport számára az infokommunikációs akadálymentesség a jogos igény. Ilyenek a kontrasztos színekkel készült táblák, tapintható információk, hallható segítség, jelnyelvi segítség, a belső környezetben való tájékozódást elősegítő piktogramok, feliratok.

Aktuális jogszabályok:

1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről

2009. évi CXXV. törvény a magyar jelnyelvről és a magyar jelnyelv használatáról

62/2011. (XI. 10.) NEFMI rendelet a jelnyelvi tolmácsszolgálatok működésének és a jelnyelvi tolmácsszolgáltatás igénybevételének feltételeiről igénylésének, döntési rendszerének, folyósításának, elszámolásának és ellenőrzésének részletes szabályairól

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A közszolgáltatási intézmények közül a Polgármesteri Hivatal akadálymentesítése mind a mai napig nem történt meg, mivel egy társas ház tetőterében lettek az irodák 1993-ban kialakítva. Fogyatékos személyek számára a közérdekű információkhoz való hozzáférés részben megoldott. Településen egyik fő probléma, hogy sok a mozgásszervi megbetegedettek száma. Nekik a rehabilitáció sem megoldott helyben. A kezelésekre el kell, hogy járjanak nap mint nap. A főleg idős korosztály nem szívesen mozdul ki otthonából, mert a tömegközlekedési eszközökre való feljutás igen nehézkes. Nem megoldott a fogyatékos személyek számára művelődési, kulturális, sport és más közösségi életben való bevonásuk.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

Fogyatékkal élők számára a településen nincs munkahely.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A település járdáinak nagy része felújításra szorul. A járdák keskenyek, töredezetek, néhol használhatatlanok. Vannak egyes olyan utcarészek ahol még nincs kiépített járda sem. Mivel rossz az

állapotuk így például kerekesszékkal közlekedő személy arra kényszerül, hogy közúton haladjon, kitéve magát a nagyobb balesetveszélynek.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A Családsegítő szolgálaton és az Idősek klubján kívül más szolgáltatásokat helyben nem tudnak igénybe venni. Az óvodás és iskoláskorú gyerekek számára még a két intézmény által szervezett fejlesztő nevelés, logopédiai ellátás, nevelési tanácsadás, gyógypedagógiai tanácsadás nyújthat segítséget.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Nincs lehetőség jelenleg pozitív diszkriminációra az önkormányzat anyagi helyzete miatt.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
közüntézmények külső és belső akadálymentesítésének hiánya	külső és belső akadálymentesítés
rehabilitációs munkahelyek hiánya	vállalkozók, cégek megkeresése munkahely helyben történő létesítése végett
a fogyatékkal élők lehetőségeinek beszűkülése	oktatás, továbbképzések, munkahely teremtése helyben, szabadidős programok, kirándulások szervezése
önmaguk és betegségük elfogadásának hiánya, illetve szakorvosi ellátásokra és szűrővizsgálatokra való eljutás nehézkes	szakértő tanácsadás, egyéni fejlesztő programok, mikrobusszal heti egyszeri alkalommal történő beszállítás

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Településünkön meglévő civil szervezetek: Derzsi Szabadidős Egyesület, Magyar Vöröskereszt, Polgárőr Egyesület, Kossuth Sporthorgász Egyesület. Református Egyház, Római Katolikus Egyház. Aktív tevékenységet folytatnak, programjaikon a helyi lakosság egyre nagyobb számban vesz részt.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

1995 óta működik a helyi Roma Nemzetiségi Önkormányzat. A helyi önkormányzat biztosítja a Kisebbségi Önkormányzat működési feltételeit. Az a) és b) pontban felsorolt szervezetek az önkormányzattal együttműködnek. Felkérés esetén az önkormányzati rendezvényeken aktívan részt vesznek. Sajnos jelen helyzetben anyagi támogatást részükre nem áll módunkban biztosítani.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Visszautalunk a 2. Stratégiai környezet bemutatása 2.2 pontjára ahol a Helyi Esélyegyenlőségi Program térségi társulási kapcsolódásainak bemutatása lett felsorolva.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Nincs róla tudomásunk.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A Derzsi Szabadidős Egyesület az általa szervezett programjaiban lehetőséget ad mind az öt célcsoportnak a szabadidő tartalmas eltöltéséhez, sportoláshoz. A Vöröskereszt és a Református Egyház a felajánlott adományokkal (ruha, bútor, használati tárgy, játék, gyógyászati segédeszközök, stb.) enyhíteni próbálnak a rászorultaknak.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Nem vesz részt for-profit szereplő, nincs róla tudomásunk.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A helyzetelemzés előkészítésében részt vettek: Általános Iskola tagintézmény vezetője, dolgozói és a szülői munkaközösség tagjai, Hat-Szín Virág Óvoda tagóvoda vezetője és a szülői munkaközösség tagjai, Idősek klubja szakmai vezetője, Védőnő, Orvosi asszisztens, Roma Nemzetiségi Önkormányzat Elnöke, Derzsi Szabadidős Egyesület vezetőségi tagja, Családsegítő, Gyermekjóléti Szolgálat dolgozója, Aljegyző, Start program ügyintézője, önkormányzat három dolgozója.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

Tiszaderzs honlapján (www.tiszaderzs.hu) az elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Program megtekinthető lesz, így az esélyegyenlőségi folyamatokat, intézkedéseket, a honlapra látogatók megismerhetik, véleményezhetik, és a megvalósítást figyelemmel kísérhetik.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Kis település révén nehéz szakemberekhez eljutni a lakosságnak. Nincs se jogász, se pszichológus	Szakemberek biztosítása a rászorulóknak részére
	A háztartás gazdálkodás és pénzkezelési ismeretek alacsony szintje miatti pénzbeosztási problémákkal küzdenek a családok.	Életvezetési tanácsadó alkalmazása
	Nagy a munkanélküliség, a hátrányos helyzetűek és a fiatalok nehezen találnak munkát	Állásbörzék megszervezése
Gyermekek	Veszélyeztetett kiskorúak és gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma túl magas	Veszélyeztetett kiskorúak és gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek számának csökkenése
	A dolgozó szülők nem tudják megoldani a gyermekek felügyeletét a nyári szünetben	Nyári napközi megszervezése
Nők	Bölcsőde híján a kismamáknak kevés a szabadidejük, kiesnek a közösségi életből.	Baba- mama klub megalakítása
	GYED-ről és GYES-ről visszatérő nők számára a munkaerő piacra való elhelyezkedés nehéz.	képzések szervezése, munkaerő piaci elhelyezkedés, tartós foglalkoztatás biztosítása
Idősek	Az időseknek kevés program van, kimaradnak a közösségi életből	programok szervezése, az idősek bevonása a rendezvényekbe
	Az idősek számítógépes kompetenciái alacsonyak, nehezen tartanak lépést a modern technikával	tanfolyamok szervezése
Fogyatékkal élők	A közintézmények akadálymentesítése ellenére, a mozgáskorlátozottaknak nehézséget okoz a lakókörnyezetünk elhagyása, a településen történő közlekedés	az érintett területeken utak, járdák javítása

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Közel a segítség	Önkormányzat, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, jogász, pszichológus, óvoda, iskola
	Gazdálkodj okosan	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat családsegítője, Önkormányzat
	Állásbörzék itthon	Önkormányzat, Munkaügyi Központ, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Munkáltatók
Gyermekek	Veszélyben a gyermekek	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Munkaügyi Központ, Önkormányzat
	Nyári gyermekfelügyelet	Önkormányzat, Óvoda, iskola, könyvtár
Nők	Neveljük együtt	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Önkormányzat, Védőnő
	A nőknek nem a konyhában a helyük	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Önkormányzat, Védőnő
Idősek	Idősek a középpontban	Idősek Otthona, Önkormányzat, könyvtár
	Haladjunk a korral	Közösségi Ház és Könyvtár, Önkormányzat, Idősek Otthona
Fogyatékkal élők	Ne legyen akadály	Önkormányzat, tervező, kivitelező, civil szervezetek

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák viselkedése az esélyegyenlőség megteremtésével a társadalom által elvárt normáknak megfelel.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők minél hamarabb megtapasztalják, hogy van kiút, a magasabb foglalkoztatás elérésével, pl. közmunkaprogram további fenntartásával.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődését a családban.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek egészségügyi, mentális problémáira és arra, hogy ne váljanak a bűnözés áldozataivá.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén, hogy ugyanolyan elbírálásban részesüljenek bármely területen, mint a férfiak.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők társadalomba való beintegrálására, önmaguk és mások elfogadására, és elfogadtatására.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Közel a segítség
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Kis település révén nehéz szakemberekhez eljutni a lakosságnak. Nincs se jogász, se pszichológus
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövid: - az emberek a biztonságot jelentő lakókörnyezetükben fordulhatnak jogi segítségért - felnőttek és gyermekek pszichológushoz való eljutása egyszerűen, gyorsan, az otthon közelében Közép: - megfelelő szakemberi segítség, tanácsadás a munka - és a családjog területén - jogi problémákra megfelelő válasz jogi szakemberektől - információhoz és segítséghez való hozzájutás a gyermek érzelmi és viselkedési problémáinak megértéséhez, kezeléséhez Hosszú: - az emberek saját ügyeik intézésében kompetensek, ha erre képesek, önértékelésük nőhet - a törvények, jogszabályok és kötelezettségek megismerésével elkerülhetők a jogi „csapdák”, az előnytelen szerződések megkötése - önismeret fejlődése - szülői és egyéb (családi, társadalmi) szerepben való megerősödés
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. potenciális résztvevők felkutatása 2. szakemberek (jogász, pszichológus) felkutatása 3. tárgyi feltételek biztosítása 4. szolgáltatások, időpontok megszervezése. Minden szakember minimum heti egy alkalommal legyen jelen 5. eredmények, tapasztalatok dokumentálása, értékelése
Résztvevők és felelős	Önkormányzat
Partnerek	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, jogász, pszichológus, óvoda, iskola
Határidő(k) pontokba szedve	2023.12.31
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon),	Rövid: célcsoportok elérése, potenciális résztvevők jelentkezése, érdeklődése Közép: jelentkezők, résztvevő száma Hosszú: elégedettségi felmérés

valamint fenntarthatósága	
Kockázatok és csökkentésük eszközei	penzügyi erőforrás és hiánya, tárgyi feltételek hiánya
Szükséges erőforrások	szakemberek, tárgyi feltételek, anyagi erőforrás

Intézkedés címe:	Gazdálkodj okosan
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A háztartás gazdálkodás és pénzkezelési ismeretek alacsony szintje miatti pénzbeosztási problémákkal küzdenek a családok.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövid: Az érintett családok felkutatása, alapellátásba való bevonása. Közép: A jövedelem megfelelő beosztása személyes tanácsok által ill. további jövedelemszerzésre irányuló lehetőségek megvilágítása. Hosszú: Az eladósodás csökkentése a megfelelő segítséggel.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Kapcsolatfelvétel az érintett családokkal. 2. Személyes megbeszélések, adósságkezelési foglalkozások a problémák kezelésére. 3. Munkalehetőségek feltérképezése.
Résztvevők és felelős	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat családsegítője.
Partnerek	Önkormányzat,
Határidő(k) pontokba szedve	2023.12.31
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: Felmérés személyes beszélgetéssel. Közép: Felvilágosítás, tanácsok, foglalkozások következtében a családok legalább 25%-ának való segítség a problémák kezelésében. Hosszú: Az eladósodott családok segítséggel való kilépése az adott helyzetből.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Az érintettek nyitottsága a megoldás érdekében. Humán erőforrás hiánya.
Szükséges erőforrások	szakemberek, anyagi erőforrás

Intézkedés címe:	Állásbörzék itthon
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nagy a munkanélküliség, a hátrányos helyzetűek és a fiatalok nehezen találnak munkát
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövid: Állapotfelmérés Közép: Munkáltatók felkeresése, állásbörzék megszervezése Hosszú: Az eladósodás csökkentése a megfelelő segítséggel.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Munkaügyi központ felkeresése, igényfelmérés 2. Kapcsolatfelvétel munkáltatókkal 3. Állásbörzék megszervezése
Résztvevők és felelős	Önkormányzat
Partnerek	Munkaügyi Központ, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Munkáltatók
Határidő(k) pontokba szedve	2023.12.31
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: Felmérés személyes beszélgetéssel. Közép: Állásbörzék szervezése Hosszú: Minél több ember találjon munkát.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Az érintettek nyitottsága a megoldás érdekében. Humán erőforrás hiánya.
Szükséges erőforrások	szakemberek, anyagi erőforrás

Intézkedés címe:	Veszélyben a gyermekek
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Veszélyeztetett kiskorúak és gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma túl magas
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövid: Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesített családok közötti erőforrás felmérés, szükségletfelmérés. Közép: Képesse tévő programok támogatása, életvezetési tanácsadó bevonása Hosszú: Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben élők jövedelemhez juttatása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Igényfelmérés és állapotfelmérés 2. Életvezetési tanácsadó alkalmazása 3. Programok, tanácsadások szervezése
Résztvevők és felelős	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
Partnerek	Munkaügyi Központ, Önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	2023.12.31
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: Célcsoportok felkutatása, elérése Közép: Résztvevők számának növelése Hosszú: Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek számának csökkentése, életmód és életkörülmények javulása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Az érintettek nyitottsága a megoldás érdekében. Humán erőforrás hiánya.
Szükséges erőforrások	szakemberek, anyagi erőforrás

Intézkedés címe:	Nyári gyermekfelügyelet
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A dolgozó szülők nem tudják megoldani a gyermekek felügyeletét a nyári szünetben
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövid: szünidő kellemes és tartalmas eltöltése, rendszeresség kialakítása Közép: Figyeljünk a testi és lelki erkölcsi fejlődésre Hosszú: Helyszínek és programok biztosítsa, a szülők biztonságban tudják a gyermekeiket
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Gyermekek fogadása, házirend kialakítása 2. Napi feladatok, programok megszervezése
Résztvevők és felelős	Önkormányzat
Partnerek	Óvoda, iskola, könyvtár
Határidő(k) pontokba szedve	2023.12.31
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: Célcsoportok felkutatása, elérése Közép: Eredményes programok Hosszú: Elégedettségi kérdőív
Kockázatok és csökkentésük eszközei	balesetveszély
Szükséges erőforrások	helyi vállalkozók és önkormányzat felajánlásai

Intézkedés címe:	Neveljük együtt
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Bölcsőde híján a kismamáknak kevés a szabadidejük, kiesnek a közösségi életből.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövid: kismamák felkeresése Közép: Baba- mama klub megalakítása Hosszú: Kismamák közösségi életének javítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. igényfelmérés 2. Baba- mama klub megalakítása 3. Közösségi élet javítása
Résztevők és felelős	Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat
Partnerek	Önkormányzat, Védőnő
Határidő(k) pontokba szedve	2023.12.31
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: Célcsoportok felkutatása, elérése Közép: Eredményes programok Hosszú: Elégedettségi kérdőív
Kockázatok és csökkentésük eszközei	érdeklődés hiánya
Szükséges erőforrások	Anyagi és humán erőforrás

Intézkedés címe:	A nőknek nem a konyhában a helyük
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	GYED-ről és GYES-ről visszatérő nők számára a munkaerő piacra való elhelyezkedés nehéz.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövid: lehetőségek felmérése Közép: képzések szervezése Hosszú: munkaerő piaci elhelyezkedés, tartós foglalkoztatás
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. személyes beszélgetések, igényfelmérés 2. Kapcsolatfelvétel munkáltatókkal 3. Közösségi élet javítása
Résztvevők és felelős	Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat
Partnerek	Önkormányzat, Védőnő
Határidő(k) pontokba szedve	2023.12.31
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: Célcsoportok felkutatása, elérése Közép: Eredményes programok Hosszú: Elégedettségi kérdőív
Kockázatok és csökkentésük eszközei	érdeklődés hiánya
Szükséges erőforrások	Anyagi és humán erőforrás

Intézkedés címe:	Idősek a középpontban
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az időseknek kevés program van, kimaradnak a közösségi életből
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövid: célcsoport felkeresése, igények felmérése Közép: programok szervezése, az idősek bevonása a rendezvényekbe. Hosszú: elégedettség felmérése, hagyományteremtés
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. személyes beszélgetések, igényfelmérés 2. programok szervezése 3. Közösségi élet javítása
Résztevők és felelős	Idősek Otthona
Partnerek	Önkormányzat, könyvtár
Határidő(k) pontokba szedve	2023.12.31
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: Célcsoportok felkutatása, elérése Közép: Eredményes programok Hosszú: Elégedettségi kérdőív
Kockázatok és csökkentésük eszközei	érdeklődés hiánya, humán erőforrás hiánya
Szükséges erőforrások	Anyagi, tárgyi és humán erőforrás

Intézkedés címe:	Haladjunk a korral
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az idők számítógépes kompetenciái alacsonyak, nehezen tartanak lépést a modern technikával
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövid: célcsoport felkeresése, igények felmérése Közép: tanfolyamok szervezése Hosszú: elégedettség felmérése, idők felzárkóztatása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. igényfelmére 2. tanfolyamok szervezése 3. elégedettség felmérése
Résztevők és felelős	Közösségi Ház és Könyvtár
Partnerek	Önkormányzat, Idők Otthona
Határidő(k) pontokba szedve	2023.12.31
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: Célcsoportok felkutatása, elérése Közép: Eredményes tanfolyamok Hosszú: Elégedettségi kérdőív
Kockázatok és csökkentésük eszközei	érdeklődés hiánya, technikai erőforrás hiánya
Szükséges erőforrások	Anyagi, tárgyi és humán erőforrás

Intézkedés címe:	Ne legyen akadály
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A közintézmények akadálymentesítése ellenére, a mozgáskorlátozottaknak nehézséget okoz a lakókörnyezetünk elhagyása, a településen történő közlekedés
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövid: állapotfelmérés Közép: az érintett területeken utak, járdák javítása Hosszú: közlekedés megkönnyítése a településen
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. állapotfelmérés 2. tanfolyamok szervezése 3. járdák, utak felújítása
Résztvevők és felelős	Önkormányzat
Partnerek	tervező, kivitelező
Határidő(k) pontokba szedve	2023.12.31
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid: állapotfelmérés - fotók Közép: munkálatok elvégzése Hosszú: Akadálymentes település megvalósítása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	pénzügyi forrás hiánya
Szükséges erőforrások	pénzügyi és humán erőforrás

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Közel a segítség	Kis település révén nehéz szakemberekhez eljutni a lakosságnak. Nincs se jogász, se pszichológus	A lakosság számára biztosítani a szakemberek elérhetőségét		potenciális résztvevők felkutatása szakemberek (jogász, pszichológus) felkutatása tárgyi feltételek biztosítása szolgáltatások, időpontok megszervezése Minden szakember minimum heti egy alkalommal legyen jelen eredmények, tapasztalatok dokumentálása, értékelése	Önkormányzat	2023.12.31	jelentkezők, résztvevő száma elégedettségi felmérés	szakemberek, tárgyi feltételek, anyagi erőforrás	folyamatos

2	Gazdálkodj okosan	A háztartás gazdálkodás és pénzügyi ismeretek alacsony szintje miatti pénzügyi problémákkal küzdenek a családok.	Az eladósodás csökkentése a megfelelő segítséggel.		Kapcsolatfelvétel az érintett családokkal. Személyes megbeszélések, adósságkezelési foglalkozások a problémák kezelésére. Munkalehetőségek feltérképezése.	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat családsegítője.	2023.12.31	Felmérés személyes beszélgetéssel. Az eladósodott családok segítségével való kilépése az adott helyzetből.	szakemberek, anyagi erőforrás	folyamatos
3	Állásbörzék itthon	Nagy a munkanélküliség, a hátrányos helyzetűek és a fiatalok nehezen találnak munkát	Az eladósodás csökkentése a megfelelő segítséggel.		Munkaügyi központ felkeresése, igényfelmérés. Kapcsolatfelvétel munkáltatókkal. Állásbörzék megszervezése	Önkormányzat	2023.12.31	Felmérés személyes beszélgetéssel. Minél több ember találjon munkát.	szakemberek, anyagi erőforrás	folyamatos
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Veszélyben a gyermekek	Veszélyeztetett kiskorúak és gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma túl magas	Képessé tévő programok támogatása, életvezetési tanácsadó bevonása. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben élők jövedelemhez juttatása.		Igényfelmérés és állapotfelmérés. Életvezetési tanácsadó alkalmazása. Programok, tanácsadások szervezése	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat	2023.12.31	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek számának csökkentése, életmód és életkörülmények javulása	szakemberek, anyagi erőforrás	folyamatos

2	Nyári gyermekfelügyelet	A dolgozó szülők nem tudják megoldani a gyermekek felügyeletét a nyári szünetben	Helyszínek és programok biztosítása, a szülők biztonságban tudják a gyermekeiket		Gyermekek fogadása, házirend kialakítása Napi feladatok, programok megszervezése	Önkormányzat	2023.12.31	Eredményes programok. Elégedettségi kérdőív	helyi vállalkozók és önkormányzat felajánlásai	folyamatos
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Neveljük együtt	Bölcsőde híján a kismamáknak kevés a szabadidejük, kiesnek a közösségi életből.	Baba- mama klub megalakítása. Kismamák közösségi életének javítása		igényfelmérés Baba- mama klub megalakítása Közösségi élet javítása	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat	2023.12.31	Eredményes programok Elégedettségi kérdőív	Anyagi és humán erőforrás	folyamatos
2	A nőknek nem a konyhában a helyük	GYED-ről és GYES-ről visszatérő nők számára a munkaerő piacra való elhelyezkedés nehéz.	képzések szervezése. munkaerő piaci elhelyezkedés, tartós foglalkoztatás		személyes beszélgetések, igényfelmérés Kapcsolatfét el munkáltatókka l Közösségi élet javítása	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat	2023.12.31	Eredményes programok Elégedettségi kérdőív	Anyagi és humán erőforrás	folyamatos
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Idősek a középpontban	Az időseknek kevés program van, kimaradnak a közösségi életből	programok szervezése, az idősek bevonása a rendezvények be. elégedettség felmérése, hagyományteremtés		személyes beszélgetések, igényfelmérés programok szervezése Közösségi élet javítása	Idősek Otthona	2023.12.31	Eredményes programok Elégedettségi kérdőív	Anyagi, tárgyi és humán erőforrás	folyamatos

2	Haladjunk a korral	Az idők számítógépes kompetenciái alacsonyak, nehezen tartanak lépést a modern technikával	tanfolyamok szervezése elégedettség felmérése, idők felzárkóztatása		igényfelmérés tanfolyamok szervezése elégedettség felmérése	Közösségi Ház és Könyvtár	2023.12.31	Eredményes programok Elégedettségi kérdőív	Anyagi, tárgyi és humán erőforrás	folyamatos
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	Ne legyen akadály	A közintézménye k akadálymentes ítése ellenére, a mozgáskorláto zottaknak nehézséget okoz a lakókörnyezet ünk elhagyása, a településen történő közlekedés	az érintett területeken utak, járdák javítása közlekedés megkönnyítése a településen		állapotfelméré s tanfolyamok szervezése járdák, utak felújítása	Önkormányzat	2023.12.31	munkálatok elvégzése Akadálymentes település megvalósítása	pénzügyi és humán erőforrás	folyamatos

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

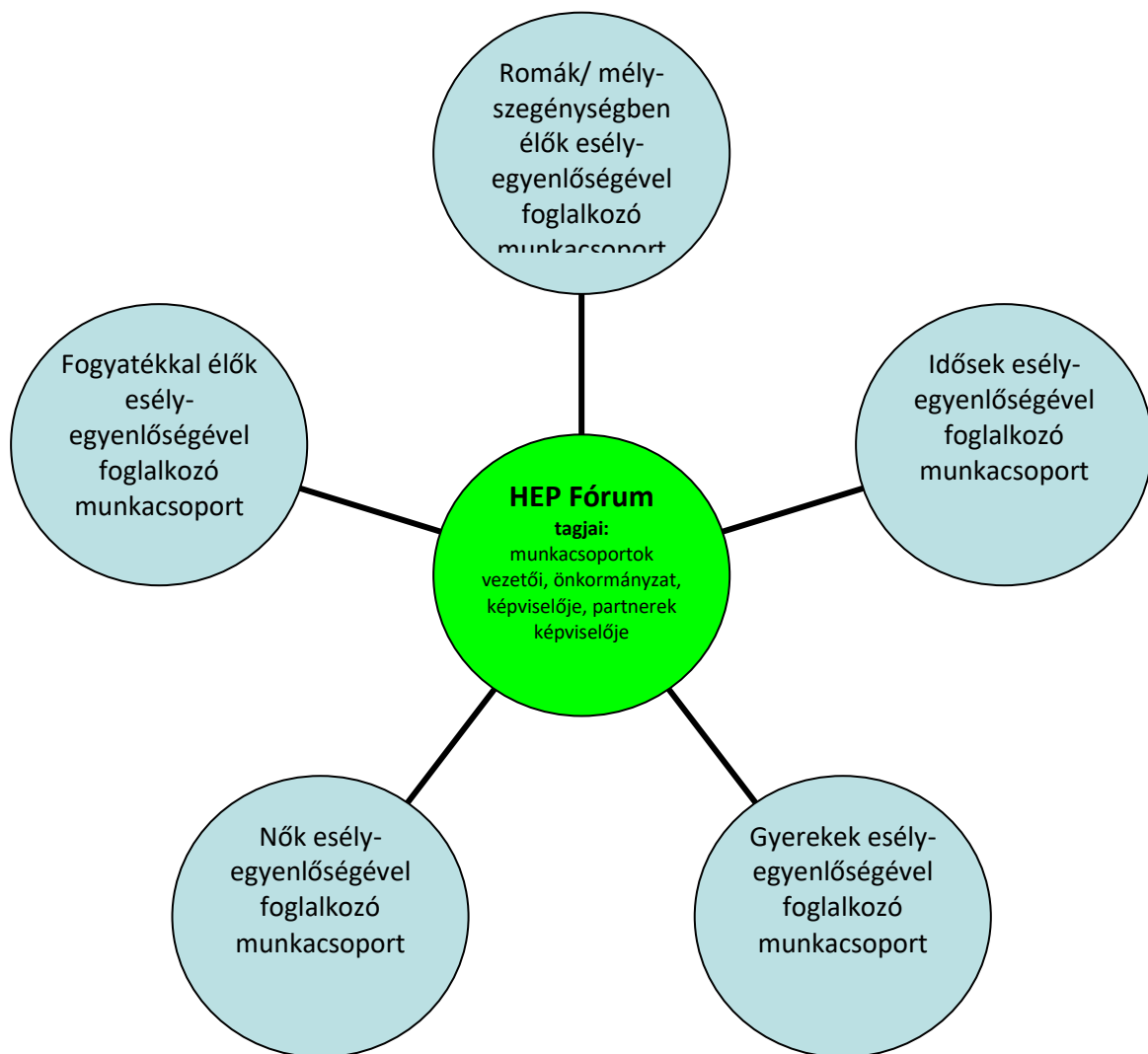
A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről **polgármester** felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Tiszaderzs város/község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Tiszaderzs város/község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

Tiszaderzs, 2018. december 15.

Fótosné Czeglédi Zsuzsanna
polgármester

A Tiszaderzsi Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Tiszaderzs, 2018. december 15.

Bíró Mónika
fórumtag

Tiszaderzs, 2018. december 15.

Papp Katalin
fórumtag

Tiszaderzs, 2018. december 15.

Pásztrai Lajosné
fórumtag

HEP elkészítési jegyzék⁴

(kitöltése opcionális – amennyiben nem kerül kitöltésre, az oldal törölhető)

NÉV ⁵	HEP részei ⁶										Aláírás ⁷
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Kóbor István	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Balogh Zsigmond	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Balogh Zsigmondné	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Fazekasné Lévai Erzsébet	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Balogh Éva	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Szirákiné Dobi Éva	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	

⁴ Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

⁵ A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

⁶ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

⁷ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.